

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

Development of Operational Efficiency of Saving Groups
for Production in Phetchabun Province for
Self-reliance Follow in Philosophy of Sufficiency Economic.

สุพิชชา โชติกำจร
สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2561
รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

PCRU_2561_K014

การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

Development of Operational Efficiency of Saving Groups
for Production in Phetchabun Province for
Self-reliance Follow in Philosophy of Sufficiency Economic.

สุพิชชา โชติกำจร

บวรลักษณ์ เงินมา

สาขาเศรษฐศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการ

สาขาการบัญชี

คณะวิทยาการจัดการ

ทุนอุดหนุนโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
งบประมาณแผ่นดิน พิจารณาผ่านความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ 2561

ชื่องานวิจัย	การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
ผู้วิจัย	สุพิชชา โชติกำจร
ผู้ร่วมวิจัย	บวรลักษณ์ เงินมา
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2561

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มออมทรัพย์ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 282 กลุ่ม โดยใช้แบบสอบถาม และใช้ Data Envelopment Analysis (DEA) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่มมีใจเป็นกลางและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก และสมาชิกผู้กู้ต้องส่งใช้เงินคืนตรงตามระยะเวลาที่กำหนด ตลอดจนการสร้างเครือข่ายกิจกรรมโดยเน้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงธุรกิจ ด้านการตลาดและการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตในชุมชน นอกจากนี้ การที่กลุ่มมีคณะกรรมการที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานก็เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้กลุ่มออมทรัพย์มีการพัฒนา

คำสำคัญ : กลุ่มออมทรัพย์, ประสิทธิภาพ

Research Title Development of Operational Efficiency of Saving Groups For Production in Phetchabun Province for Self-reliance Follow in Philosophy of Sufficiency Economic.

Author Supitcha Chotikhamjorn

Major

Bovornluk Ngerma

Economics

Phetchabun Rajabhat University. 2018

ABSTACT

The purposes of this research are 1) to study the operational efficiency of the saving groups for production in Phetchabun province. 2) to study the factors affecting the operational efficiency of the saving groups. And 3) to study the guidelines for the development of savings groups to be strong in accordance with the sufficiency economy. Data were collected using a questionnaire from 282 saving groups and data envelopment analysis (DEA)

The results show that most of saving groups have low operational efficiency level. In term of factors affecting the operational efficiency of the saving groups, the finding reveal that the group committee has a neutral mind and listen to the opinions of the members, members must pay the debt for a specified period, creating an activity network by focusing on business learning and the group committee has a vision of manage.

Keywords : Saving groups, Efficiency

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการผู้พิจารณาให้ทุนที่ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของงานวิจัยซึ่งจะเป็นฐานความรู้ และสามารถนำไปต่อยอดงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตลอดจนสามารถนำไปประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์การผลิตให้มีความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเป็นที่พึ่งพิงของคนในชุมชนในแง่ของการเป็นแหล่งเงินทุนให้กับคนในชุมชนได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สมาชิกกลุ่มผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ให้ความกรุณาเสียสละเวลาในการให้ความรู้และข้อมูลแก่ผู้วิจัย ตลอดจนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยชิ้นนี้จะมีส่วนช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานให้แก่ผู้ที่ศึกษาต่อไป

สุพิชชา โชติกำจร

14 ธันวาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับการจากการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี	5
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	23
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	26
4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	31
4.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	

5.1 สรุปผลการวิจัย	42
5.2 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากการวิจัย	44
บรรณานุกรม	46
ภาคผนวก	48
ประวัตินักวิจัย	53

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 จำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555-2558	3
4.1.1 ระดับประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติ ผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS)	27
4.1.2 ระดับประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติ ผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS)	29
4.2.1 ปัจจัยทางด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการ บริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	32

4.2.2 ปัจจัยทางด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	33
4.2.3 ปัจจัยทางการบริหารจัดการทางการเงินในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	34
4.2.4 ปัจจัยทางการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	35
4.2.5 ปัจจัยทางการจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่ม	36
4.2.6 ปัจจัยในแต่ละด้านที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	37
4.3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ด้านคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์	38
4.3.2 ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ด้านสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์	39
4.3.3 ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ด้านการเงินของกลุ่มออมทรัพย์	40

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงวิธีการคำนวณเพื่อหาค่า scale efficiency (SE)	10
2.2 วิธีการวัดการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพที่พิจารณาทางด้านผลผลิต	12
4.1.1 สัดส่วนประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในแต่ละระดับภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS)	27
4.1.2 สัดส่วนประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในแต่ละระดับภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS)	29
4.1.3 การเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพภายใต้ข้อสมมติ CRS และ VRS	30

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นหนักไปทางทุนนิยม ซึ่งระบบทุนนิยมนี้เองที่ทำให้กระแสทุนหลั่งไหลเข้าออกประเทศได้อย่างเสรี อีกทั้งยังเป็นกลไกนำมาซึ่งวัฒนธรรมต่างประเทศ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่โลกอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นโลกที่ไร้พรมแดน อะไรก็สามารถเข้าออกได้ง่ายสะดวกสบาย การติดต่อสื่อสารกันทำได้โดยง่าย ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เข้าถึงกันได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ระบบทุนนิยมนี้เองที่ทำให้ผู้คนในปัจจุบันพากันยึดติดอยู่กับวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยตามกระแสของคนต่างชาติ (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2559) เช่น การใช้กระเป๋าเยื่อหรือกระเป๋าแบรนด์เนม การใช้โทรศัพท์มือถือราคาแพง ที่มีรุ่นใหม่มาเรื่อยๆ จนกลายเป็นแฟชั่น การเห่ไปเที่ยวต่างประเทศตามกระแสต่างชาติ เป็นต้น การยึดติดกับวัตถุเหล่านี้เองที่ทำให้สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่ฟุ่มเฟือย ทั่งๆ ที่ประเทศยังต้องการการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่อีกมาก ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ภาครัฐต้องให้ความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักประหยัดและตระหนักถึงความสำคัญของการออมเงิน ให้ประชาชนรู้จักการคิดแบบพอเพียง อยู่แบบพอเพียง และสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงระดับประเทศ

การออมมีความสำคัญต่อบุคคลในแง่ที่ทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิต ทำให้เป้าหมายที่กำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น การมีบ้านมีรถเป็นของตนเอง มีเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว นอกจากนี้ การออมยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากประเทศจำเป็นต้องอาศัยเงินออมภายในประเทศมาใช้เป็นเงินทุนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเงินออมภาคครัวเรือน เงินออมภาคธุรกิจและเงินออมภาครัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นรากฐานและปัจจัยสำคัญที่กำหนดการลงทุนให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต อีกทั้งยังสร้างเสถียรภาพและลดความผันผวนทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี เพราะถ้าการออมของประเทศอยู่ในระดับสูงก็จะทำให้การลงทุนในประเทศไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก แม้เศรษฐกิจในประเทศจะถดถอยก็ยังสามารถพึ่งพาการออมในประเทศเองได้ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง (วโรทัย, 2551)

ระบบการเงินระดับฐานราก (Microfinance) เป็นแหล่งเงินทุนสำคัญให้กับผู้ประกอบการรายย่อยและคนยากจนในชนบท ซึ่งในประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนในชนบทและส่งเสริมการกระจายรายได้ และมีกลุ่มออมทรัพย์รวมถึงสถาบันการเงินชุมชนต่างๆ เกิดขึ้นหลายแห่ง โดยมีเป้าหมายให้ผู้ประกอบการรายย่อยและคนจนในชนบทเข้าถึงแหล่งเงินทุนและบริการทางการเงินได้ด้วยต้นทุนที่ไม่สูงจนเกินไป เพราะคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำจนไม่สามารถที่จะออม รวมทั้งขาดหลักทรัพย์ค้ำประกันและไม่มีรายได้ประจำ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อของสถาบันการเงินในระบบเพื่อนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพได้ แต่ถ้ากลุ่มคนดังกล่าวสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ก็จะสามารถขยายธุรกิจขนาดเล็กของตนออกไปได้ และ

สามารถลดความยากจน เพิ่มรายได้ เพิ่มการออมและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยความสามารถของตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2559) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อระยะเวลาผ่านไปกลับพบว่ากลุ่มออมทรัพย์หรือสถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่ต้องล้มเลิกกิจการไป มีบางแห่งเท่านั้นที่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ทำให้ประชาชนในบางพื้นที่ต้องเสียโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพได้ จึงต้องพึ่งพิงเงินกู้ยืมในระบบซึ่งเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูงมาก จากการสำรวจสถานการณ์การเงินของครัวเรือนในช่วงเดือนตุลาคม ปี พ.ศ.2557 จำนวน 1,272 ครัวเรือนตัวอย่างทั่วประเทศของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยพบว่า หนี้ของครัวเรือนมีสัดส่วนหนี้ในระบบสูงถึงร้อยละ 50.4 มากกว่านี้ในระบบที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 49.6 ซึ่งคิดเป็นมูลค่าประมาณ 220,000 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการเงินทุนของประชาชน ซึ่งระบบทางการเงินทั่วไปไม่อาจตอบสนองความต้องการได้อย่างทั่วถึง หรืออาจจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์หรือสถาบันการเงินชุมชนที่กระจายอยู่ในชุมชนต่างๆ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการเงินทุนของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ (อารีย์, 2555)

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นพื้นที่หนึ่งที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนเท่ากับ 4,899 บาท ซึ่งน้อยกว่าทุกจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง ยกเว้นจังหวัดตาก (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ประชาชนส่วนใหญ่ส่วนยังมีความยากจน ระบบการเงินระดับฐานรากจึงถูกนำมาแก้ปัญหาในการแก้ไขปัญหาคะยากจนของประชาชน โดยการจัดให้มีกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ ขึ้นในชุมชนซึ่งมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน สถาบันการเงินชุมชน มีเป้าหมายเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยนำไปเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ถูกจัดตั้งขึ้นอย่างแพร่หลายในชุมชนต่างๆ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555-2558 ดังตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์มีจำนวนที่ลดลง โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2556 ที่มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 887 แห่ง ซึ่งลดลงจาก 962 แห่ง ในปี พ.ศ.2555 แต่อย่างไรก็ตามการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตก็เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2558 เป็นจำนวน 952 แห่ง จากข้อมูลดังกล่าวก็สะท้อนให้เห็นว่ามีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ล้มเลิกกิจการ ทำให้จำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตลดลง โดยสาเหตุที่สำคัญอาจจะเกิดจากการที่กลุ่มออมทรัพย์มีประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ต่ำ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการเงินทุนของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่

ตารางที่ 1.1 จำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555-2558

อำเภอ	จำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต			
	2555	2556	2557	2558
เมืองเพชรบูรณ์	114	100	113	113
ชนแดน	93	78	78	78

หล่มสัก	196	177	185	185
หล่มเก่า	74	73	73	73
วิเชียรบุรี	163	160	160	160
ศรีเทพ	50	49	50	50
หนองไผ่	101	63	100	100
บึงสามพัน	102	91	95	95
น้ำหนาว	14	13	11	11
วังโป่ง	34	65	65	65
เขาค้อ	21	18	22	22
รวม	962	887	952	952

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ (2559)

เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีอยู่เดิมและกลุ่มออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่มีความเข้มแข็ง มั่นคงและยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังสามารถพึ่งพาตนเองและเป็นที่พึ่งพิงของคนในชุมชนในแง่ของการเป็นแหล่งเงินทุนให้กับคนในชุมชน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมถึงแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดี ก็จะเป็นตัวช่วยในการแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท ลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับประเทศต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์
- 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

- 1) ผลงานวิจัยในครั้งนี้ จะนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับชาติ หรือนำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติ
- 2) จะนำผลงานวิจัยที่ได้ไปเสนอต่อหน่วยงานที่สนับสนุน และส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนต่างๆ เป็นต้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

จะทำการศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 11 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก อำเภอน้ำหนาว อำเภอเขาค้อ อำเภอเมือง อำเภอชนแดน อำเภอวังโป่ง อำเภอหนองไผ่ อำเภอ빙สามพัน อำเภอวิเชียรบุรี และอำเภอศรีเทพ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมตัวกันของประชาชนในการช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุน โดยการประหยัดทรัพย์ แล้วนำมาสะสมรวมกันทีละเล็กละน้อยอย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้เป็นทุนสำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็นหรือเดือดร้อน กู้ยืมไปใช้ในการลงทุนหรือพัฒนาอาชีพ และเพื่อสวัสดิการของครอบครัว

2) ประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการ วิธีการ หรือการกระทำใด ๆ ที่นำไปสู่ผลสำเร็จ โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อันได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติ แรงงาน เงินทุน และวิธีการดำเนินการหรือประกอบการ ที่มีคุณภาพสูงสุดในการดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดประสิทธิภาพ

1) แนวคิดพื้นฐานของการวัดประสิทธิภาพ

การวัดประสิทธิภาพถือได้ว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่นำมาใช้ในการพิจารณาถึงผลการดำเนินงานของหน่วยผลิต และค่าประสิทธิภาพที่ได้จากการประเมินก็สามารถนำมาใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างหน่วยผลิตได้ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาถึงระดับความสามารถในการดำเนินงานของหน่วยผลิต โดยทั่วไปแล้วประสิทธิภาพของหน่วยผลิตสามารถประเมินได้ ดังนี้

$$\text{efficiency} = \frac{\text{output}}{\text{input}}$$

วิธีการวัดประสิทธิภาพที่นิยมนำมาใช้ในการวัดผลการดำเนินงานก็คือ การวัดประสิทธิภาพเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบค่าประสิทธิภาพที่คำนวณได้ในแต่ละหน่วยผลิตกับค่ามาตรฐาน (benchmark) ซึ่งในการเปรียบเทียบระหว่างหน่วยผลิตนั้น ค่ามาตรฐานก็คือ ค่าที่ได้จากหน่วยผลิตที่ดีที่สุด (best practice) เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยผลิตที่กำลังศึกษาทั้งหมด หรืออาจกล่าวได้ว่าหน่วยผลิตนั้นเป็นหน่วยผลิตที่อยู่ในระดับแนวหน้า (frontier) ส่วนหน่วยผลิตอื่นๆ จะมีศักยภาพหรือประสิทธิภาพที่ต่ำกว่า (inefficiency) โดยทั่วไปแล้วการวัดประสิทธิภาพเชิงเปรียบเทียบของหน่วยผลิตสามารถประเมินได้ดังนี้

$$\text{ralative efficiency} = \frac{\text{weighted of output}}{\text{weighted of input}}$$

สามารถเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้

$$\text{ralative efficiency} = \frac{\sum_j^n \mu_r y_{rj}}{\sum_i^m \omega_i x_{ij}} \quad ; i = 1, \dots, m, r = 1, \dots, s, j = 1, \dots, n$$

โดยที่	x_{ij}	คือ จำนวนของปัจจัยนำเข้าที่ i ของหน่วยผลิต j
	y_{rj}	คือ จำนวนของผลผลิตที่ r ของหน่วยผลิต j
	μ_r	คือ ตัวถ่วงน้ำหนักของผลผลิต r
	ω_i	คือ ตัวถ่วงน้ำหนักของปัจจัยนำเข้า i

n	คือ จำนวนของหน่วยผลิต
s	คือ จำนวนของผลผลิต
m	คือ จำนวนของปัจจัยนำเข้า

แนวคิดที่มีการใช้กันอย่างกว้างขวางในการวัดประสิทธิภาพเชิงเปรียบเทียบ ก็คือ แนวคิด ที่อาศัยหลักการของ Frontier Analysis ในการวัดประสิทธิภาพของหน่วยผลิต แนวคิดดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นให้กับนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้คิดและพัฒนาวิธีการและแบบจำลองขึ้นมา เพื่อวัดประสิทธิภาพ เช่น Data Envelopment Analysis (DEA), Stochastic Frontier Approach (SFA), Thick Frontier Approach (TFA) และ Distribution Free Approach (DFA) เป็นต้น

2) การวัดประสิทธิภาพด้วยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA)

วิธีการ Data Envelopment Analysis หรือ DEA เป็นวิธีการหนึ่งที่ได้รับ ความนิยมในการนำมาใช้ในการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เนื่องจากวิธีการนี้ไม่ต้องมีการ กำหนดรูปแบบของฟังก์ชัน (function form) ที่ใช้ในการพิจารณา และวิธีการนี้ก็สามารถวัด ประสิทธิภาพของการดำเนินงานได้ในกรณีที่มีปัจจัยการผลิตและผลผลิตหลายชนิด (multi input and output) Charnes, Cooper and Roberts (1978) ได้นำเสนอวิธีการ DEA เป็นกลุ่มแรก โดยใช้หลักการทางคณิตศาสตร์ที่เรียกว่า Linear Programming (DEA ถือได้ว่าเป็นวิธีการแบบ non-parametric) ในการประเมินค่าประสิทธิภาพของหน่วยผลิต Charnes ได้นำเสนอแบบจำลอง ทางคณิตศาสตร์สำหรับการวัดประสิทธิภาพของหน่วยผลิต n ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิต i แล้วได้ ผลผลิต r ดังนั้น ประสิทธิภาพของหน่วยผลิตสามารถหาได้จากการแก้ปัญหาแบบจำลอง ทางคณิตศาสตร์ที่เสนอโดย Charnes ซึ่งแบบจำลองนี้จะเป็นการพิจารณาทางด้านปัจจัย (input-oriented) และมีลักษณะของผลตอบแทนคงที่ (Constant Returns to Scale : CRS) สามารถเขียนแบบจำลองได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 & \text{Min} \sum_{i=1}^m \omega_i x_{ij0} \\
 & \text{Subject to} \quad \sum_{j=1}^n \mu_r y_{rj0} = 1, \\
 & \quad \sum_{j=1}^n \mu_r y_{rj} - \sum_{i=1}^m \omega_i x_{ij} \leq 0 \\
 & \mu_r, \omega_i \geq \varepsilon > 0 \quad ; i = 1, \dots, m, r = 1, \dots, s, j = 1, \dots, n
 \end{aligned} \tag{1}$$

โดยที่	x_{ij}	คือ จำนวนของปัจจัยนำเข้าที่ i ของหน่วยผลิต j
	y_{rj}	คือ จำนวนของผลผลิตที่ r ของหน่วยผลิต j
	μ_r	คือ ตัวถ่วงน้ำหนักของผลผลิต r
	ω_i	คือ ตัวถ่วงน้ำหนักของปัจจัยนำเข้า i
	n	คือ จำนวนของหน่วยผลิต

s	คือ จำนวนของผลผลิต
m	คือ จำนวนของปัจจัยนำเข้า
ε	คือ ค่าบวกที่มีขนาดเล็ก

แบบจำลองข้างต้นนี้เป็นรูปแบบทวีคูณ (multiplier form) ของ DEA เพื่อความสะดวกในการคำนวณประสิทธิภาพของหน่วยผลิต สามารถใช้ปัญหาควบคู่ (dual problem) ของสมการที่ (1) ในการหาคำตอบทางคณิตศาสตร์ โดยสามารถเขียนปัญหาควบคู่ของแบบจำลองที่ (1) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 & \text{Max } \theta + \varepsilon \left(\sum_{i=1}^m s_{ij0}^- + \sum_{r=1}^s s_{rj0}^+ \right) \\
 \text{Subject to } & \sum_{j=1}^n \lambda_j x_{ij} + s_{ij0}^- = x_{ij0}, \\
 & \sum_{j=1}^n \lambda_j y_{rj} - \theta y_{rj0} - s_{rj0}^+ = 0 \\
 & \lambda_j, s_{ij0}^-, s_{rj0}^+ \geq 0 \quad ; i = 1, \dots, m, r = 1, \dots, s, j = 1, \dots, n \\
 & \theta \text{ ไม่มีข้อจำกัด (unconstrained)} \quad (2)
 \end{aligned}$$

เงื่อนไขที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับหน่วยผลิตที่ j_0 จะบรรลุประสิทธิภาพก็คือ $g_0 = \theta^* = 1$, $s_{ij0}^- = s_{rj0}^+ = 0$ โดยตัวแปรเหล่านี้ได้มาจากการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด สำหรับประสิทธิภาพของหน่วยผลิตนี้จะมีค่าเท่ากับ 1 หรือเป็นค่าที่อยู่บนเส้นพรมแดน (frontier) ส่วนค่ามาตรฐานที่เป็นจุดมุ่งหมายสำหรับหน่วยผลิตที่ j_0 ที่ไม่มีประสิทธิภาพ สามารถหาได้จาก $x'_{ij0} = x_{ij0} - s_{ij0}^-$ และ $y'_{rj} = \theta^* y_{rj0} - s_{rj0}^+$ เมื่อ s_{ij0}^- คือ ปัจจัยนำเข้าส่วนเกิน และ s_{rj0}^+ คือ ผลผลิตในส่วนขาด

แบบจำลองข้างต้นเป็นแบบจำลองที่มีข้อจำกัดน้อยกว่าแบบจำลองในรูปแบบทวีคูณ ดังนั้นจึงนิยมใช้แบบจำลองในรูปแบบห่อหุ้มในการแก้ปัญหามากกว่าการใช้แบบจำลองในรูปแบบทวีคูณ โดยค่าของ θ จะเป็นค่าประสิทธิภาพของหน่วยผลิตที่ i ซึ่ง $\theta \leq 1$ ถ้า $\theta = 1$ จุดจะอยู่บนเส้นพรมแดน (frontier) หมายความว่า หน่วยผลิตมีประสิทธิภาพทางเทคนิค ตามแนวคิดของ Farrell (1957) แบบจำลองข้างต้นเป็นแบบจำลองภายใต้ข้อสมมุติแบบ CRS ซึ่งจะใช้ได้อย่างเหมาะสมเมื่อหน่วยผลิตทุกหน่วยมีการดำเนินการผลิต ณ ระดับที่เหมาะสม (Optimal scale) ฉะนั้นเมื่อมีการแข่งขันที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หน่วยผลิตไม่ได้ดำเนินการผลิตอยู่ในระดับที่เหมาะสมได้ จากข้อจำกัดดังกล่าว จึงได้มีการพัฒนาแบบจำลองขึ้นมาใหม่ โดย ภายใต้ข้อสมมุติ Variable Returns to Scale (VRS) แบบจำลองภายใต้ข้อสมมุติ VRS จะต้องเพิ่มสมการข้อจำกัดเข้าไปในแบบจำลอง อีกหนึ่งสมการ คือ $N1'/\lambda = 1$ (เป็นข้อจำกัดของค่าความโค้ง : convexity constraint) เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของหน่วยผลิตขนาดเดียวกันอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการพัฒนาแบบจำลองดังกล่าวโดยการเพิ่มข้อจำกัด $N1'/\lambda \leq 1$ เข้าไปใน

แบบจำลอง แบบจำลองที่พัฒนาใหม่นี้สามารถหาค่าประสิทธิภาพในช่วง Non-Increasing Returns Scale (NIRS.) ได้ ดังนั้นลักษณะของแบบจำลองสุดท้ายภายใต้ข้อสมมติ VRS ที่นิยมใช้ในปัจจุบันสามารถแสดงได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 & \text{Min}_{\theta, \lambda} \theta \\
 \text{Subject to} \quad & -y_i + y\lambda \geq 0 \\
 & \theta x_i - x\lambda \geq 0 \\
 & N1' \lambda \leq 1 \\
 & \lambda \geq 0
 \end{aligned} \tag{3}$$

สรุปการวัด DEA ภายใต้ข้อสมมติ Constant Returns to Scale (CRS) และ Variable Returns to Scale (VRS) ในกรณีที่พิจารณาทางด้าน input orientated และ output orientated สามารถประเมินได้จากการทำ Linear Programming ในแบบจำลองดังนี้

แบบจำลองภายใต้ข้อสมมติ Constant Returns to Scale (CRS)

Input orientated	Output orientated
$\text{Min}_{\theta, \lambda} \theta$ Subject to $-y_i + y\lambda \geq 0$ $\theta x_i - x\lambda \geq 0$ $\lambda \geq 0$	$\text{Min}_{\phi, \lambda} \phi$ Subject to $-\phi y_i + y\lambda \geq 0$ $x_i - x\lambda \geq 0$ $\lambda \geq 0$

แบบจำลองภายใต้ข้อสมมติ Variable Returns to Scale (VRS)

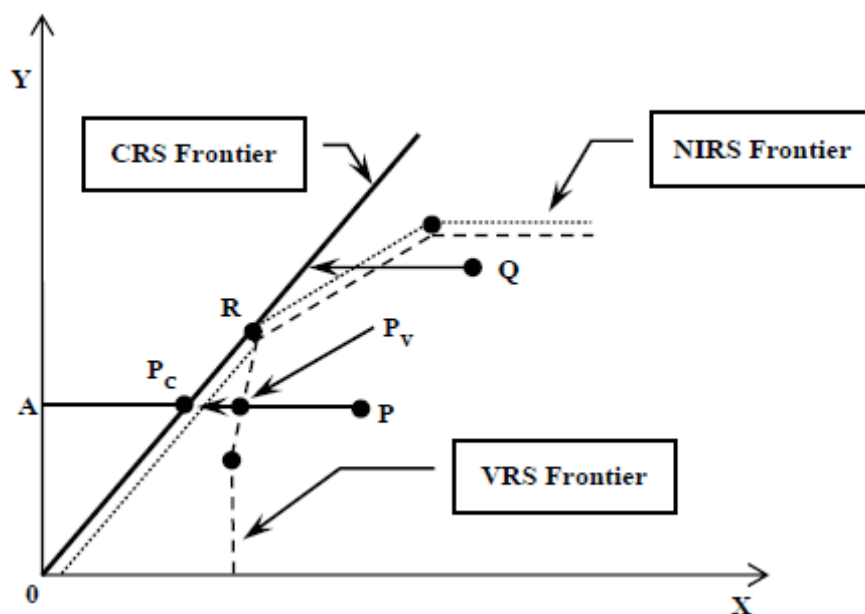
Input orientated	Output orientated
$\text{Min}_{\theta, \lambda} \theta$ Subject to $-y_i + y\lambda \geq 0$ $\theta x_i - x\lambda \geq 0$ $N1' \lambda \leq 1$ $\lambda \geq 0$	$\text{Min}_{\phi, \lambda} \phi$ Subject to $-\phi y_i + y\lambda \geq 0$ $x_i - x\lambda \geq 0$ $N1' \lambda \leq 1$ $\lambda \geq 0$

การวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคภายใต้ข้อสมมติแบบ VRS นั้น เป็นการวัดประสิทธิภาพในกรณีที่มีการแข่งขันที่ไม่สมบูรณ์ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้หน่วยธุรกิจหนึ่งไม่ได้ดำเนินการผลิตอยู่ในระดับที่เหมาะสม ในขณะที่การวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคภายใต้ข้อสมมติแบบ CRS นั้นจะต้องมีข้อจำกัดที่ว่าหน่วยผลิตทุกหน่วยจะต้องมีการดำเนินการผลิต ณ ระดับที่เหมาะสม (optimal scale) ดังนั้น ประสิทธิภาพทางเทคนิคภายใต้ข้อสมมติ constant return to Scale (TE_{CRS}) ประกอบไปด้วย scale efficiency (SE) และ pure technical efficiency (TE_{VRS}) ซึ่งถ้าหากหน่วยผลิตบางหน่วยไม่ได้ดำเนินการผลิต ณ ระดับที่เหมาะสม ค่า TE_{CRS} และ TE_{VRS} จะมี

ค่าไม่เท่ากัน และ TE_{CRS}/TE_{VRS} จะได้ scale efficiency (SE) ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยรูปที่ 1 เมื่อสมมุติให้หน่วยผลิตมีการใช้ปัจจัยการผลิต 1 ชนิด ให้ได้ผลผลิต 1 ชนิด ดังนั้น

$$\begin{aligned} TE_{CRS} &= AP_C / AP \\ TE_{VRS} &= AP_V / AP \\ SE &= AP_C / AP_V \text{ ซึ่งก็คือ } TE_{CRS}/TE_{VRS} \end{aligned}$$

โดยค่าของ TE_{CRS} , TE_{VRS} และ SE มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 จากสมการทั้งสามแสดงว่า $TE_{CRS} = TE_{VRS} \times SE$ ดังนั้น ประสิทธิภาพทางเทคนิคภายใต้ข้อสมมุติ constant return to scale (TE_{CRS}) จะประกอบ ด้วย pure technical efficiency (TE_{VRS}) และ scale efficiency (SE)

ภาพที่ 2.1 แสดงวิธีการคำนวณเพื่อหาค่า scale efficiency (SE)

ที่มา : Coelli; Rao and Battese (1997).

นอกจากนี้ในแบบจำลอง VRS ที่นำเสนอข้างต้น เป็นแบบจำลองที่สามารถบอกได้ว่า หน่วยผลิตนั้นมีผลได้ต่อขนาดเพิ่มขึ้น (increasing returns scale : irs.) หรือมีผลได้ต่อขนาดลดลง (decreasing returns scale : drs.) เนื่องจากในแบบจำลองดังกล่าวได้ใช้ข้อจำกัด $N1/\lambda \leq 1$ ดังนั้น จึงสามารถหาค่าประสิทธิภาพได้ในช่วง Non - Increasing Returns to Scale (NIRS.) ได้

ดังนั้น ถ้า $TE_{NIRS} = TE_{VRS}$ หรือ $TE_{NIRS} \neq TE_{CRS}$ แสดงว่าเป็น decreasing returns to scale (drs.)

$TE_{NIRS} \neq TE_{VRS}$ หรือ $TE_{NIRS} = TE_{CRS}$ แสดงว่าเป็น increasing returns to scale (irs.)

สำหรับการวัดประสิทธิภาพต้นทุน (cost efficiency) และประสิทธิภาพโดยรวม (allocative efficiency) นั้น ต้องทำการประมาณค่าเส้นพรมแดนทางต้นทุน ซึ่งเส้นดังกล่าวจะเป็นเส้นที่แสดงถึงจุดที่หน่วยผลิตมีการใช้ต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุด สามารถเขียนแบบลองทางคณิตศาสตร์ของการหาประสิทธิภาพทางต้นทุน ภายใต้ข้อสมมติ Variable Returns to Scale (VRS) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 & \text{Min}_{\lambda, x_i} \quad -w'_i x_i^* \\
 \text{Subject to} \quad & -y_i^* + y\lambda \geq 0 \\
 & x_i - x\lambda \geq 0 \\
 & N1' \lambda = 1 \\
 & \lambda \geq 0
 \end{aligned} \tag{4}$$

โดยที่ w'_i คือ ราคาปัจจัยการผลิต
 x_i^* คือ เวกเตอร์ของปริมาณปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมที่สุดที่มีการใช้ต้นทุนต่ำที่สุด

แบบจำลองข้างต้นนั้นต้องการหาจุดที่มีต้นทุนต่ำที่สุด โดย linear programming ในแบบจำลองข้างต้น จะคำนวณหาปริมาณปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมที่สุด ภายใต้ต้นทุนที่ต่ำที่สุด โดยกำหนดราคาปัจจัย (w'_i) และผลผลิต (y_i) มาให้ ดังนั้นประสิทธิภาพต้นทุนรวม (total cost efficiency) หรือประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ (economic efficiency) ของหน่วยผลิตที่ i สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$CE = w'_i x_i^* / w'_i x_i$$

และสามารถคำนวณค่าประสิทธิภาพโดยรวม (allocative efficiency) ได้ดังนี้

$$AE = CE/TE$$

นอกจากนี้ยังสามารถใช้ DEA ในการพิจารณาทางด้านรายได้ โดยการคำนวณหาปริมาณผลผลิตที่เหมาะสมที่สุด ที่ทำให้มีรายได้สูงสุด โดยกำหนดราคาผลผลิต (p'_i) และปัจจัยการผลิต (x) มาให้ ซึ่งสามารถเขียนแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของการหาประสิทธิภาพทางรายได้ ภายใต้ข้อสมมติ Variable Returns to Scale (VRS) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 & \text{Max}_{\lambda, y_i} \quad -p'_i y_i^* \\
 \text{Subject to} \quad & -y_i + y\lambda \geq 0 \\
 & x_i^* - x\lambda \geq 0
 \end{aligned}$$

$$N1'\lambda = 1$$

$$\lambda \geq 0 \quad (5)$$

โดยที่ p'_i คือ ราคาผลผลิต

y_i^* คือ เวกเตอร์ของปริมาณปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมที่สุดที่ก่อให้เกิดรายได้สูงสุด เช่นเดียวกันสามารถคำนวณหาประสิทธิภาพทางรายได้ของหน่วยผลิตที่ i ได้ดังนี้

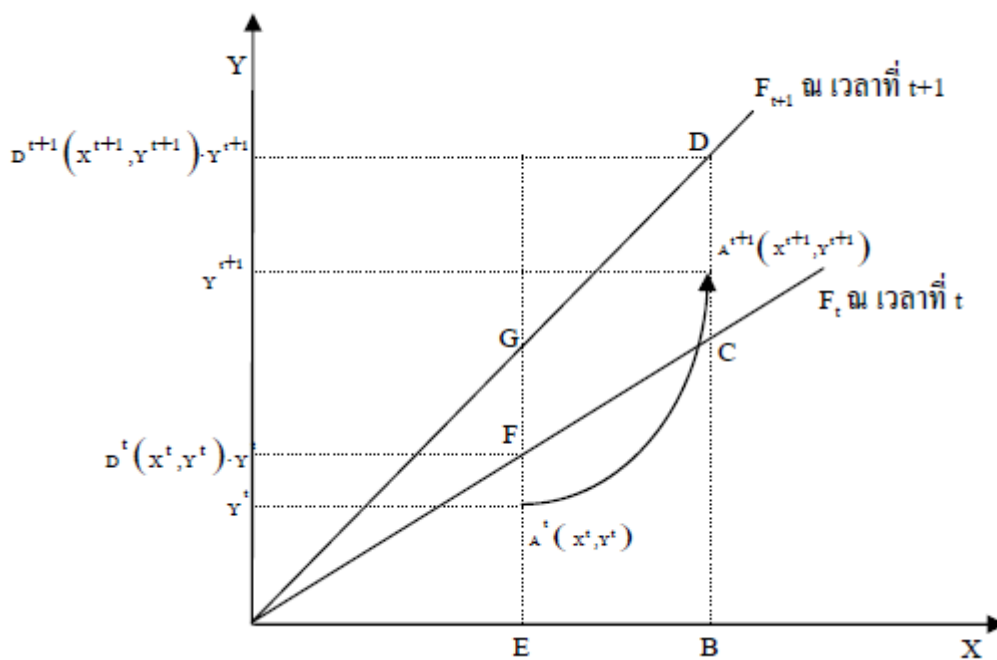
$$RE = p'_i y_i^* / p'_i y_i$$

และสามารถคำนวณหาค่าประสิทธิภาพโดยรวม (allocative efficiency) ได้ดังนี้

$$AE = RE/TE$$

3) การวัดการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการจัดการ (measurement of managerial efficiency change)

วิธีวัดประสิทธิภาพของหน่วยผลิตที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการวัดการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการจัดการของหน่วยผลิตได้โดยนำวิธีการ DEA มารวมกับ Malmquist Productivity Approach สามารถอธิบายแนวคิดของการวัดการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการจัดการได้ดังรูปที่ 2

ภาพที่ 2.2 วิธีการวัดการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพที่พิจารณาทางด้านผลผลิต

ที่มา : Shih-Nan Hwang and Te Yi Chang (2003)

จากรูปที่ 1 เมื่อกำหนดให้ F_t คือ เส้น Frontier ณ เวลาที่ t และ F_{t+1} คือ เส้น Frontier ณ เวลาที่ $t+1$ ในขณะที่ ณ จุด $A^t(x^t, y^t)$ และ $A^{t+1}(x^{t+1}, y^{t+1})$ แสดงถึง เวกเตอร์

ของปัจจัยนำเข้า-ผลผลิต ของหน่วยผลิต ณ เวลาที่ t และ $t+1$ ตามลำดับ สำหรับวิธีการวัดการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพจาก ณ เวลาที่ t ถึง $t+1$ สามารถทำได้โดยการใช้ฟังก์ชันระยะทางประสิทธิภาพ (efficiency distance functions) $D^{t+1}(x^t, y^t)$ ฟังก์ชันนี้หมายความว่า เส้น Frontier ณ เวลาที่ $t+1$ จะถูกใช้อ้างอิงในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยผลิต A ณ เวลาที่ t ซึ่งสามารถแสดงเป็นปัญหาการโปรแกรมเชิงเส้น (linear programming problem) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 & D^{t+1}(x^t, y^t) = \text{Max}\theta \\
 \text{subject to } & \sum_{j=1}^n \lambda_j^{t+1} x_{ij}^{t+1} \leq x_{ij}^t, \\
 & \sum_{j=1}^n \lambda_j^{t+1} y_{rj}^{t+1} \geq \theta y_{rj}^t, \\
 & \lambda_j^{t+1} \geq 0 \quad i = 1, \dots, m, r = 1, \dots, s, j = 1, \dots, n \\
 & \text{ไม่มีข้อจำกัด (unconstrained)} \quad (6)
 \end{aligned}$$

ในทางกลับกันฟังก์ชันระยะทางประสิทธิภาพ $D^t(x^{t+1}, y^{t+1})$ จะหมายความว่าถึง เส้น Frontier ณ เวลาที่ t ที่จะถูกใช้อ้างอิงในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยผลิต A ณ เวลาที่ $t+1$ และสามารถแสดงเป็นปัญหาการโปรแกรมเชิงเส้น (linear programming problem) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 & D^t(x^{t+1}, y^{t+1}) = \text{Max}\theta \\
 \text{subject to } & \sum_{j=1}^n \lambda_j^t x_{ij}^t \leq x_{ij}^{t+1}, \\
 & \sum_{j=1}^n \lambda_j^t y_{rj}^t \geq \theta y_{rj}^{t+1}, \\
 & \lambda_j^t \geq 0 \quad i = 1, \dots, m, r = 1, \dots, s, j = 1, \dots, n \\
 & \text{ไม่มีข้อจำกัด (unconstrained)} \quad (7)
 \end{aligned}$$

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า $D^t(x^t, y^t)$ และ $D^{t+1}(x^{t+1}, y^{t+1})$ ก็คือ แบบจำลองที่พิจารณาทางด้านผลผลิต (output-oriented) และมีลักษณะผลตอบแทนคงที่ (CRS) เหมือนกับแบบจำลองที่ (2) จากความหมายเรขาคณิต (geometric) ของฟังก์ชันระยะทาง (distance function) ที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้น และเมื่อพิจารณารูปที่ 2 อีกครั้ง จะทำให้ทราบว่า

$$\begin{aligned}
 D^t(x^t, y^t) &= EF/EA^t, \\
 D^{t+1}(x^{t+1}, y^{t+1}) &= BD/BA^t, \\
 D^t(x^{t+1}, y^{t+1}) &= BC/BA^t, \\
 D^{t+1}(x^t, y^t) &= EA/EG^t,
 \end{aligned}$$

Caves et al. (1982) และ Färe et al (1992) ได้นำเสนอวิธีการวัด Malmquist productivity index โดยอธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงในประสิทธิภาพ (shift in efficiency: SIE) จาก

เวลาที่ t ถึงเวลาที่ $t+1$ นั้น ก็คือสัดส่วนของ BD/BC และ EG/EF สำหรับค่าเฉลี่ยเรขาคณิตของ BD/BC และ EG/EF สามารถหาได้ดังนี้

$$SIE_{t,t+1} = \left[\frac{BD}{BC} \cdot \frac{EG}{EF} \right]^{1/2} = \left[\frac{D^{t+1}(x^{t+1}, y^{t+1})}{D^t(x^{t+1}, y^{t+1})} \cdot \frac{D^{t+1}(x^t, y^t)}{D^t(x^t, y^t)} \right]^{1/2} \quad (8)$$

เช่นเดียวกัน CIE (Catching-up in efficiency) จากเวลาที่ t ถึงเวลาที่ $t+1$ สามารถอธิบายได้ในแบบจำลองที่ (9) ที่เป็นการแสดงถึงสัดส่วนระหว่างประสิทธิภาพเชิงเปรียบเทียบ (relative efficiency) ของหน่วยผลิต ณ เวลาที่ $t+1$ เทียบกับ ณ เวลาที่ t

$$\begin{aligned} CIE_{t,t+1} &= \frac{BA^{t+1}}{BD} \cdot \frac{EA^t}{EF} \\ &= \left[\frac{D^{t+1}(x^{t+1}, y^{t+1})}{D^t(x^t, y^t)} \right]^{-1} \\ &= \left[\frac{D^t(x^t, y^t)}{D^{t+1}(x^{t+1}, y^{t+1})} \right] \end{aligned} \quad (9)$$

สามารถหาการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพโดยรวม (total efficiency change) ของหน่วยผลิต ณ เวลาที่ t ถึงเวลาที่ $t+1$ ได้จาก $TEC_{t,t+1} = CIE_{t,t+1} \times SIE_{t,t+1}$ ดังนี้

$$\begin{aligned} &= \frac{D^t(x^t, y^t)}{D^{t+1}(x^{t+1}, y^{t+1})} \cdot \left[\frac{D^{t+1}(x^{t+1}, y^{t+1})}{D^t(x^{t+1}, y^{t+1})} \cdot \frac{D^{t+1}(x^t, y^t)}{D^t(x^t, y^t)} \right]^{1/2} \\ &= \left[\frac{D^t(x^t, y^t)}{D^t(x^{t+1}, y^{t+1})} \cdot \frac{D^{t+1}(x^t, y^t)}{D^{t+1}(x^{t+1}, y^{t+1})} \right]^{1/2} \end{aligned} \quad (10)$$

แบบจำลองที่ (10) คือ Malmquist productivity index ซึ่งเป็นดัชนีที่ใช้วัดการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพ

2.1.2 แนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

1) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

2) หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 3 ส่วน ดังนี้

(1) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

(2) คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

(3) คำนียามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อมๆ กัน ดังนี้

(3.1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

(3.2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

(3.3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ประกอบด้วย ความรอบรู้

เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

2.1.3 แนวคิดการออมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

(1) ความหมายของการออม ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดการออมตาม “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ใช่เพียงการเก็บหอมรอมริบ แต่การออมยังหมายถึงรวมถึงการใช้จ่ายโดยรู้จักประมาณตน ใช้เงินอย่างมีเหตุมีผล และออมเพื่อให้ตนเองมีพื้นฐานที่จะต่อยอดสู่การพัฒนาชีวิตในด้านอื่นๆต่อไปอีก ซึ่งทั้งหมดนี้ ประมวลออกมาได้เป็นนิยามของคำหนึ่งคำ นั่นก็คือคำว่า “พอประมาณ” อันเป็นหลักสำคัญที่จะทำให้การเงินของทุกคน ทุกครอบครัว ไร้ปัญหา เพียงแค่นำปรัชญาเศรษฐกิจของในหลวงมาใช้กับตนเอง ผ่านหลักปฏิบัติ 3 ข้อนี้

(3.1) ยึดหลัก “ออม 1 ส่วน ใช้ 3 ส่วน” เป็นประจำ

หมายความว่า เมื่อได้รับเงินมาแล้ว จะต้องเก็บก่อนแล้วค่อยใช้ และทำแบบนี้ อย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช่ใช้จนพอใจแล้วค่อยเก็บ (ซึ่งบางเดือนอาจไม่เหลือเก็บ) นอกจากนี้ เงินที่นำไปใช้ 3 ส่วน ก็ใช้ว่าจะนำไปใช้อะไรก็ได้ เพราะความพอประมาณ คือการใช้เงินอย่างสมฐานะและมีประโยชน์ เช่น การใช้จ่ายซื้ออาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย เพื่อจะได้แข็งแรง ไม่เจ็บป่วย เป็นต้น

(3.2) มีการวางแผนการเงินเพื่อฉุกเฉิน

การออมเงินนั้นไม่ได้มุ่งแต่เรื่องเงินเพียงเท่านั้น แต่หมายถึงการออมชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่มั่นคงด้วย ซึ่งเงินในส่วนนี้ ก็อาจมาจากเงินออม 1 ส่วนในหลักข้อแรก หรือมาจากเงินใน 3 ส่วนที่ใช้ไม่หมด เราก็สามารถเก็บสำรองเป็นเงินก้อนในยามฉุกเฉินได้ โดยเฉพาะคนที่มียาได้ทางเดียว เช่น พ่อเลี้ยงเดี่ยว แม่เลี้ยงเดี่ยว ยิ่งต้องเพิ่มเงินสำรองในส่วนนี้มากขึ้น เพราะต้องดูแลทั้งตัวเองและลูก โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษาของลูก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ควรวางแผนการเงินในส่วนนี้ล่วงหน้า ไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในอนาคต

(3.3) เมื่อมีเงินแล้วไม่หยุดอยู่กับที่ แต่รู้จักยกระดับฐานะตนเอง

หมายถึงการคิดต่อยอด พัฒนาตัวเองต่อไป แม้จะมีเงินใช้แล้ว เช่น บางคนอาจไปรับงานเป็นอาจารย์สอนพิเศษเพิ่มเติม นอกเหนือจากงานประจำ ซึ่งเป็นการใช้สติปัญญาความสามารถให้เป็นประโยชน์ พร้อมกับสร้างเสริมตนเองโดยทำอาชีพที่สุจริต เพราะฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นมีผลต่อการส่งเสริมความเจริญของชาติ เพียงแต่ต้องเป็นการทำงานที่ทำให้เกิดความสุข ไม่เดือดร้อนใคร ไม่ใช่ทำงานจนละทิ้งครอบครัว หรือบางคนอยากยกระดับฐานะด้วยการกู้เงินคนอื่นมาลงทุนกินตัว ก็กลายเป็นความล้มเหลวแทนความมั่นคง ซึ่งสุดท้ายก็วนกลับมาที่หลักเรื่องความ “พอประมาณ” ที่สอนให้รู้จักประมาณตน โดยใช้สติและปัญญาเป็นตัวนำนั่นเอง

2.1.4 แนวคิดการรวมกลุ่ม

วินิจ และคมเพชร (2522) ได้ให้ความหมายของคำว่ากลุ่มในทางจิตวิทยาไว้ว่า เป็นการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน โดยมีการติดต่อสัมพันธ์กันหรือปฏิสัมพันธ์กัน และมีจุดมุ่งหมายที่จะกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และความสัมพันธ์นี้จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกันได้ในระดับที่พอดี ส่วน Dorwin Cartwright และ Alvin Zander (1968) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของกลุ่มไว้ว่า เมื่อคนมารวมกันเป็นกลุ่ม จะต้องมียุทธศาสตร์ใดลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะเกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

- 1) จะต้องมียุทธศาสตร์กันเสมอ
- 2) แต่ละคนจะถือว่าตนเองเป็นสมาชิกกลุ่ม
- 3) แต่ละคนในกลุ่มจะยอมรับกันเป็นสมาชิกกลุ่ม
- 4) มีเป้าหมายร่วมกัน
- 5) แต่ละคนจะมีบทบาทที่ชัดเจน
- 6) มีการเลียนแบบลักษณะบางอย่างที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมจากสมาชิกในกลุ่ม
- 7) สมาชิกมีความคิดว่ากลุ่มจะต้องให้ผลประโยชน์ต่อสมาชิก
- 8) สมาชิกจะแสวงหาเป้าหมายร่วมกัน
- 9) มีการรับรู้ความเป็นเอกภาพของกลุ่มร่วมกัน
- 10) สมาชิกกลุ่มจะปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของกลุ่ม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ผ่านมา พบงานของ กิ่งแก้ว อินทวงศ์ (2532) ได้ศึกษาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับการพัฒนาชนบท โดยเลือกศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลศรีฐาน อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2525 โดยมีพระสงฆ์เป็นเจ้าคณะตำบลศรีฐานเป็นแกนนำในการจัดตั้ง บริหารงานกลุ่มโดยกำนันตำบลศรีฐาน มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 50 คน อาชีพหลักของสมาชิกคือ การทำนา และการจักสานตะกร้าหวาย ผลงานที่สำคัญของกลุ่มคือ สามารถชักชวนคนในชุมชนให้เห็นความสำคัญของกลุ่มออมทรัพย์ และสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี รวมทั้งให้การสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก ตลอดจนการให้บริการด้านการตลาดแก่สมาชิกโดยการจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสาน รวมถึงการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด นอกจากนี้ การดำเนินงานของกลุ่มมีแผนการในอนาคตที่จะทำอ่างผลผลิตข้าว และจัดตั้งโรงสีแปรรูปข้าวสารไว้จำหน่ายให้กับลูกค้าทั่วไป รวมทั้งการปรับปรุงงานด้านการตลาด ผลิตภัณฑ์จักสานให้คล่องตัวมากขึ้น รวมทั้งการปรับปรุงระเบียบการกู้ยืมเงินให้สมาชิกสามารถใช้บริการจากกลุ่มได้อย่างทั่วถึง ด้านผลการศึกษาปัจจัยที่ช่วยผลักดันให้การดำเนินงานของกลุ่มประสบความสำเร็จแบ่งออกเป็นปัจจัยภายในชุมชน และปัจจัยภายนอกชุมชน โดยปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ การมีผู้นำในการรวมกลุ่มเป็นผู้นำทางศาสนา และมีผู้นำท้องถิ่นในการบริการงานที่มีความสามารถ และเป็นที่ยอมรับของสมาชิก สมาชิกมีรายได้จากการประกอบอาชีพ และมีความเข้าใจ

ในระเบียบกลุ่มเป็นอย่างดี ส่วนปัจจัยภายนอกชุมชนได้แก่ การมีนโยบายจากส่วนกลางเป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน มีการสนับสนุนด้านวิชาการ มีการติดตามผลการดำเนินงานจากเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นทุนหมุนเวียน ในส่วนของผลกระทบของการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีต่อการพัฒนาชุมชน พบว่า การดำเนินงานของกลุ่มมีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาชุมชน กล่าวคือ คนในชุมชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีรายได้และเงินออมสูงกว่าคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนปัญหาที่กลุ่มออมทรัพย์ประสบอยู่ก็คือ เงินทุนที่จะนำไปจัดสรรให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก จึงทำให้กลุ่มมีการพัฒนาอย่างค่อนข้างช้า

สุนทร ชูทิพย์ (2547) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทอง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัว อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทองเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นพร้อมกับโครงการแก้ไขปัญหาคาใจของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งมุ่งให้คนรู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นในด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้วยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมรวมกันทีละเล็กละน้อยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นกู้ยืมไปใช้ลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของครอบครัว โดยเน้นการสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นในตัวคนและชุมชน โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้สามารถพึ่งตนเองและสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ปัญหาหรืออุปสรรคในการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทอง คือ 1) คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่สามารถทำงานแทนกันได้ ไม่ประชุมอย่างสม่ำเสมอ การจัดทำบัญชีและทะเบียนต่างๆ ไม่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ไม่ติดตามการใช้เงินกู้ของสมาชิก การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ไม่เป็นไปตามขั้นตอน 2) สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการร่างและปรับปรุงระเบียบข้อตกลง ไม่ค่อยเข้าร่วมประชุมและร่วมในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไม่นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ขาดการรวมกลุ่มช่วยเหลือกันด้านอาชีพ ไม่รับผิดชอบเก็บรักษาสมุดสัจจะสะสมของตนเอง 3) การบริหารจัดการ ไม่มีการยกย่องชมเชยสมาชิกที่ประสบผลสำเร็จ ไม่จัดสวัสดิการแก่สมาชิกและผู้ด้อยโอกาส ไม่ชี้แจงสถานะทางการเงินและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ไม่กำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ ไม่กำหนดค่าใช้จ่ายประจำปี ไม่กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของกลุ่มให้เหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่า ผลจากการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทองไปสู่การบริหารจัดการที่ดีเฉพาะแนวทางและวิธีการที่สามารถดำเนินการในการวิจัยและพัฒนานี้ คือ การปรับปรุงระเบียบข้อตกลงให้ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง การสร้างที่ทำการกลุ่มถาวรและจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ 1 แห่ง การฝึกอบรมคณะกรรมการ 1 ครั้ง การจัดประชุมสมาชิก 1 ครั้ง การประชุมคณะกรรมการเดือนละ 1 ครั้ง มีการติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิก 1 ครั้ง ฝึกอบรมการจัดทำบัญชี 1 ครั้ง สมาชิกนำเงินกู้ไปใช้ประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ทุกคน สมาชิกเข้าร่วมประชุมและร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกครั้ง มีการรวมกลุ่มอาชีพเลี้ยงโคนม 1 กลุ่ม มีการจัดทำเป้าหมายและแผนปฏิบัติการประจำปีของกลุ่ม มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี และจัดตั้งกลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือสมาชิก

ธีระชน สุขประเสริฐ (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตเทศบาลตำบลลานกระบือ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

โดยทำการศึกษาจากสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตเทศบาลตำบลลานกระบือ จำนวน 239 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมากที่สุด คือ ด้านการบริหารเงินทุน และทรัพยากร รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ในส่วนของข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านคณะกรรมการกลุ่มควรให้มีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ จัดหลักสูตรอบรมเพิ่มความรู้ และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างเปิดเผย โปร่งใส 2) ด้านสมาชิกควรมีการรวมกลุ่มนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพและนำเงินที่กำไรไปลงทุนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรเข้าร่วมประชุมกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบการจัดทำเอกสารการจัดทำบัญชีของกลุ่ม และส่งเสริมให้กลุ่มมีกิจกรรมเครือข่าย

ในส่วนของการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้วยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA) ที่ผ่านมาพบงานของ อารีย์ เชื้อเมืองพาน (2555) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ที่ตั้งอยู่ในชุมชนเกษตร โดยทำการศึกษาจากกลุ่มออมทรัพย์หลายๆ รูปแบบ ในเขตพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มเครดิตยูเนียน และธนาคารหมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 336 กลุ่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้วยวิธีการ DEA ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) และปัจจัยผลผลิต (Output) ซึ่งปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย จำนวนสมาชิกกลุ่ม เงินที่ให้สมาชิกกู้ยืม และค่าใช้จ่ายรวม ทางด้านปัจจัยผลผลิต ประกอบด้วย เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ เงินลงทุน และรายจ่าย ผลการศึกษาพบว่า ภายใต้เงื่อนไขผลได้ต่อขนาดคงที่ (Constant return to Scale : CRS) กลุ่มออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด (มีจำนวน 211 กลุ่ม) และภายใต้เงื่อนไขผลได้ต่อขนาดที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Variable return to scale : VRS) กลุ่มออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย (มีจำนวน 116 กลุ่ม) สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำให้มีความเข้มแข็งโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเป้าหมายของการพัฒนานั้น พบว่า 1) กลุ่มออมทรัพย์เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจพอเพียง 2) การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มออมทรัพย์ ตั้งอยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง 3) กลุ่มออมทรัพย์มีการสนับสนุนการจัดทำบัญชีครัวเรือนแก่สมาชิก และ 4) มีการฝึกอาชีพเสริมและทักษะการประกอบอาชีพใหม่ๆ แก่สมาชิกเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของกลุ่มให้สูงขึ้น

อารีย์ เชื้อเมืองพาน, อารี วิบูลย์พงศ์, เยาวเรศ เชาวนพูนผล และทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพการผลิตครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ Data Envelopment Analysis (DEA) ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนร้อยละ 60 มีประสิทธิภาพการผลิตของครัวเรือน (ซึ่งประกอบไปด้วย รายได้จากการเกษตรและนอกการเกษตรต่างๆ) อยู่ในระดับต่ำกว่า 0.60 อันเนื่องจากการผลิตที่ใช้ทรัพยากรแรงงานในชั้น DRS และยังพบว่าประสิทธิภาพการผลิตและการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการทำบัญชีครัวเรือนช่วยเพิ่มโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างมีนัยสำคัญ

ทางการศึกษาจากต่างประเทศ พบบงานของ Haslem Scheraga and Bedingfield (1999) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเลือกศึกษาธนาคารจำนวน 115 แห่ง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้วยวิธีการ DEA ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) และปัจจัยผลผลิต (Output) ซึ่งปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย เงินสด (Cash) ค่าแรงพนักงาน (Laborexpanse) ทุนที่ก่อให้เกิดรายได้ (Real capital) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ (Materials expense) และเงินกู้ยืมจากกองทุนรวม (Total borrowed funds) ทางด้านปัจจัยผลผลิต ประกอบด้วย เงินให้กู้ลูกค้าต่างประเทศ (Loans foreign) เงินให้กู้ลูกค้าในประเทศ (Loans domestic) เงินลงทุนรวม (Total investment) และเงินฝากที่ไม่มีดอกเบี้ย (Non interest-bearing deposits) ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารมีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับดี

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ทั้งหมด จำนวน 952 กลุ่ม (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์, 2559) การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จะใช้การคำนวณจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่	e	=	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
	N	=	จำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้งหมด
	n	=	จำนวนกลุ่มออมทรัพย์ตัวอย่าง

โดยกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ 0.05 โดยการคำนวณแสดงได้ดังนี้

$$n = \frac{952}{1 + 952(0.05)^2}$$

$$n = 281.66$$

$$n \approx 282 \text{ ตัวอย่าง}$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 282 กลุ่ม

จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 282 กลุ่ม โดยเลือกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามสัดส่วนประชากรในแต่ละอำเภอ ได้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ดังนี้

- 1) อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จำนวน 33 กลุ่ม
- 2) อำเภอชนแดน จำนวน 23 กลุ่ม
- 3) อำเภอหล่มสัก จำนวน 55 กลุ่ม
- 4) อำเภอหล่มเก่า จำนวน 22 กลุ่ม
- 5) อำเภอวิเชียรบุรี จำนวน 47 กลุ่ม
- 6) อำเภอศรีเทพ จำนวน 15 กลุ่ม
- 7) อำเภอหนองไผ่ จำนวน 30 กลุ่ม
- 8) อำเภอบึงสามพัน จำนวน 28 กลุ่ม
- 9) อำเภอวังโป่ง จำนวน 19 กลุ่ม
- 10) อำเภอเขาค้อ จำนวน 7 กลุ่ม

11) อำเภอน้ำหนาว จำนวน 3 กลุ่ม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ร่วมกับการใช้แบบสอบถาม

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เป็นการศึกษาเพื่อประเมินระดับประสิทธิภาพด้วยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA) โดยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองไว้ดังนี้

1.1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบไปด้วย

- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- เงินให้สมาชิกกู้ยืม
- จำนวนสมาชิกในกลุ่ม
- เงินอุดหนุน (จากส่วนราชการและองค์กรอื่นๆ)

1.2) ผลผลิต (Output) ประกอบไปด้วย

- ยอดเงินฝากสัจจะสะสมพิเศษ
- ยอดเงินฝากสัจจะสะสม
- เงินรายได้อื่นๆ (ค่าสมัคร/ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ดอกเบี้ย)

โดยแบบจำลองแสดงได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} & \text{Min} \sum_{i=1}^m \omega_i x_{ij0} \\ \text{Subject to} \quad & \sum_{j=1}^n \mu_r y_{rj0} = 1, \\ & \sum_{j=1}^n \mu_r y_{rj} - \sum_{i=1}^m \omega_i x_{ij} \leq 0 \\ & \mu_r, \omega_i \geq \varepsilon > 0 \quad ; i = 1, \dots, m, r = 1, \dots, s, j = 1, \dots, n \end{aligned}$$

โดยที่	x_{ij}	คือ จำนวนของปัจจัยนำเข้าที่ i ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต j
	y_{rj}	คือ จำนวนของผลผลิตที่ r ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต j
	μ_r	คือ ตัวถ่วงน้ำหนักของผลผลิต r
	ω_i	คือ ตัวถ่วงน้ำหนักของปัจจัยนำเข้า i
	n	คือ จำนวนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
	s	คือ จำนวนของผลผลิต
	m	คือ จำนวนของปัจจัยนำเข้า
	ε	คือ ค่าบวกที่มีขนาดเล็ก

2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการศึกษาเพื่อประเมินระดับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีเกณฑ์การให้คะแนนคุณภาพการประเมิน และมีการแปลความหมาย ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายความว่า	มีความสำคัญน้อยที่สุด
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายความว่า	มีความสำคัญน้อย
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายความว่า	มีความสำคัญปานกลาง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายความว่า	มีความสำคัญมาก
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายความว่า	มีความสำคัญมากที่สุด

3) การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นการศึกษาจากการคัดเลือกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจากกลุ่มออมทรัพย์ตัวอย่าง จำนวน 10 กลุ่ม ที่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ในแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วยคณะกรรมการดำเนินและสมาชิกของกลุ่มรวมกัน จำนวน 4 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 40 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจะต้องมีความสมัครใจและมีความเต็มใจที่จะให้ข้อมูล และจะนำเอาสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ตัวอย่างที่คัดเลือกมาทำการร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีกิจกรรมและขั้นตอน ดังนี้

3.1) การวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ในปัจจุบัน

กิจกรรมนี้จะเป็นการประชุมย่อย โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมในแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ของกลุ่มโดยใช้การวิเคราะห์สวอต (SWOT Analysis) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มในด้าน จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) แล้วนำผลที่ได้มานำเสนอในที่ประชุมใหญ่เพื่อเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ของกลุ่มออมทรัพย์อื่นๆ

3.2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

เมื่อได้รับฟังผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ แล้วกิจกรรมนี้จะเป็นการประชุมใหญ่ โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันกำหนดและพิจารณาเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ที่ปรารถนา

3.3) การจัดทำแผนปฏิบัติการ

กิจกรรมนี้จะเป็นการประชุมย่อย โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมในแต่ละกลุ่มช่วยกันจัดทำแผนปฏิบัติการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ของตนเอง และให้ตัวแทนในแต่ละกลุ่มนำแผนปฏิบัติการที่ได้มาอภิปรายร่วมกันในที่ประชุมของตัวแทนกลุ่ม และจะนำเอาผลที่ได้มาจัดทำแผนปฏิบัติการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ และเสนอแผนในรูปแบบของการบริหารจัดการที่เหมาะสมร่วมกัน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้มีทั้งหมด 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 282 กลุ่ม ด้วยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA) โดยแบบจำลองมีปัจจัยนำเข้าที่ประกอบไปด้วย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เงินให้สมาชิกกู้ยืม จำนวนสมาชิกในกลุ่ม และเงินอุดหนุน และมีผลผลิตที่ประกอบไปด้วย ยอดเงินฝากสัจจะสะสมพิเศษ ยอดเงินฝากสัจจะสะสม และเงินรายได้อื่นๆ ซึ่งจะทำการประมาณค่าประสิทธิภาพภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (Constant Returns to Scale : CRS) และภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (Variable Returns to Scale : VRS)

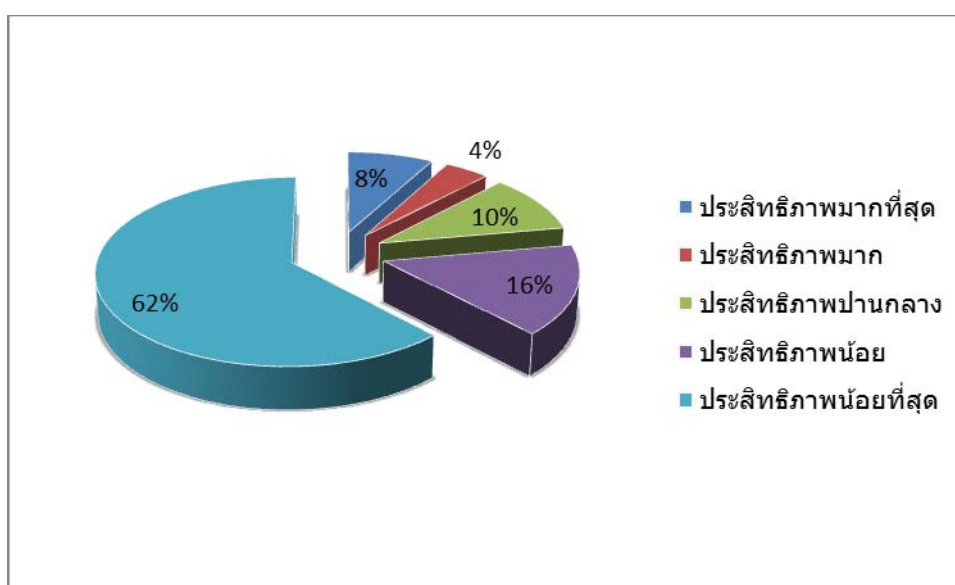
4.1.1 ผลการประมาณค่าประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS)

จากผลการประมาณค่าประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้งหมด จำนวน 288 กลุ่ม มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าประสิทธิภาพเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.313 หากพิจารณาค่าประสิทธิภาพในแต่ละระดับ พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.087 จำนวน 179 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 62.15 รองลงมาได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย มีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.264 จำนวน 45 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.63 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.512 จำนวน 29 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.07 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.953 จำนวน 23 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.99 และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.691 จำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 4.17 ตามลำดับ แสดงได้ดังตารางที่ 4.1.1 และภาพที่ 4.1.1

ตารางที่ 4.1.1 ระดับประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS)

ระดับคะแนน	ความหมาย	จำนวนกลุ่ม	ร้อยละ	ค่าประสิทธิภาพโดยภาพเฉลี่ย
0.801-1.000	ประสิทธิภาพมากที่สุด	23	7.99	0.953
0.601-0.800	ประสิทธิภาพมาก	12	4.17	0.691
0.401-0.600	ประสิทธิภาพปานกลาง	29	10.07	0.512
0.201-0.400	ประสิทธิภาพน้อย	45	15.63	0.264
0.000-0.200	ประสิทธิภาพน้อยที่สุด	179	62.15	0.087
รวม		288	100.00	0.313

ที่มา : จากการคำนวณ

ภาพที่ 4.1.1 สัดส่วนประสิทธิภาพของกลุ่มอมทรัพย์เพื่อการผลิตในแต่ละระดับภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS)

ที่มา : จากการคำนวณ

จากผลการประมาณค่าประสิทธิภาพของกลุ่มอมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) แสดงให้เห็นว่า กลุ่มอมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นยังขาดการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากมีค่าประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ และจากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพข้างต้นเป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) กล่าวคือ เป็นการวิเคราะห์ที่เป็นการนำเอาปัจจัยนำเข้า (input) เข้าไปสัดส่วนหนึ่ง แล้วผลผลิต (output) ที่ได้ออกมาจะมีสัดส่วนส่วนเท่ากัน แต่อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงนั้นผลได้ต่อขนาดของกลุ่มอมทรัพย์บางกลุ่มอาจมีผลได้ต่อขนาดไม่คงที่ กล่าวคือ กลุ่มอมทรัพย์อาจมีผลได้ต่อขนาดเพิ่มขึ้น (Increasing Returns to Scale : IRS) หรือ มีผลได้ต่อขนาดลดลง (Decreasing Returns to Scale : DRS) ซึ่งหมายความว่า หากนำปัจจัยนำเข้าเข้าไปในสัดส่วนหนึ่ง แต่ผลผลิตที่ได้ออกมาจะมีสัดส่วนน้อยกว่าหรือมากกว่า

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Variable Returns to Scale : VRS) ด้วย

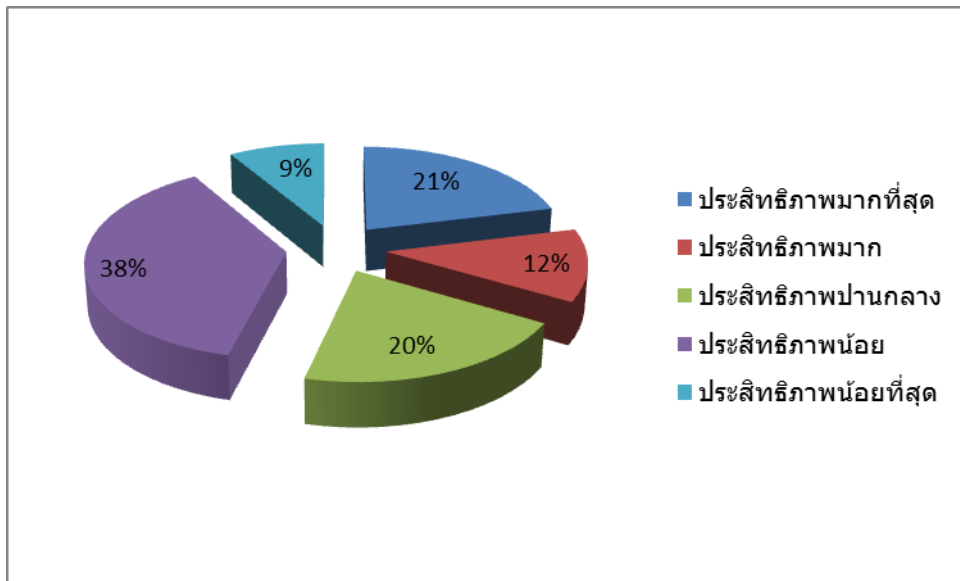
4.1.2 ผลการประมาณค่าประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS)

จากผลการประมาณค่าประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS) พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้งหมด จำนวน 288 กลุ่ม มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าประสิทธิภาพเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.517 หากพิจารณา ค่าประสิทธิภาพในแต่ละระดับ พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย มีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.302 จำนวน 108 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.925 จำนวน 61 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.18 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.504 จำนวน 59 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.49 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.683 จำนวน 35 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 12.15 และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.163 จำนวน 25 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 8.68 ตามลำดับ แสดงได้ดังตารางที่ 4.1.2 และภาพที่ 4.1.2 ตามลำดับ และจากผลการประมาณค่าประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) แสดงให้เห็นว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นยังขาดการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากมีค่าประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำอยู่

ตารางที่ 4.1.2 ระดับประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS)

ระดับคะแนน	ความหมาย	จำนวนกลุ่ม	ร้อยละ	ค่าประสิทธิภาพโดยภาพเฉลี่ย
0.801-1.000	ประสิทธิภาพมากที่สุด	61	21.18	0.925
0.601-0.800	ประสิทธิภาพมาก	35	12.15	0.683
0.401-0.600	ประสิทธิภาพปานกลาง	59	20.49	0.504
0.201-0.400	ประสิทธิภาพน้อย	108	37.50	0.302
0.000-0.200	ประสิทธิภาพน้อยที่สุด	25	8.68	0.163
รวม		282	100.00	0.517

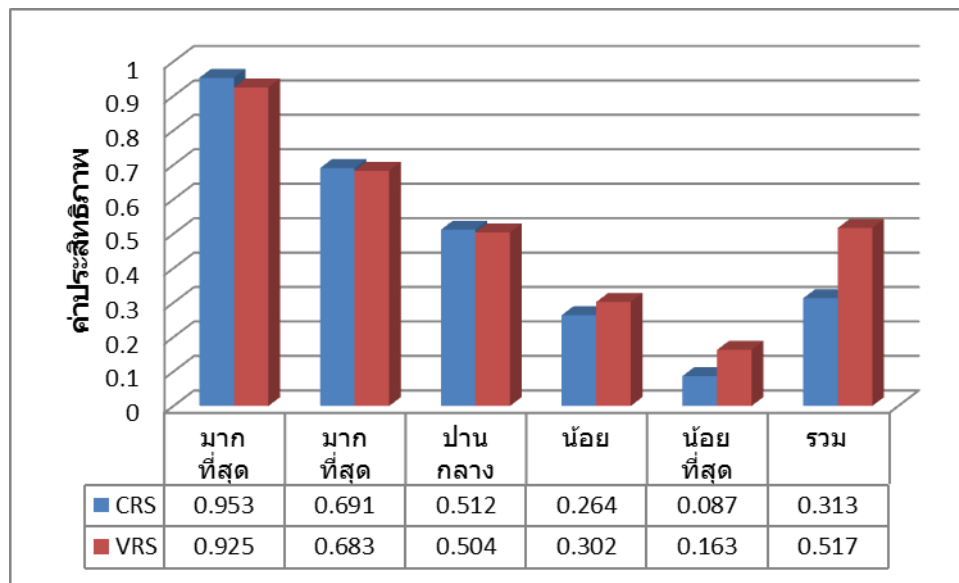
ที่มา : จากการคำนวณ

ภาพที่ 4.1.2 สัดส่วนประสิทธิภาพของกลุ่มเกษตรกรเพื่อการผลิตในแต่ละระดับภายใต้ข้อสมมติ
ผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS)

ที่มา : จากการคำนวณ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าประสิทธิภาพของกลุ่มเกษตรกรเพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) และผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS) พบว่ามีค่าประสิทธิภาพที่ใกล้เคียงกัน โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 0.313 และ 0.517 ตามลำดับ และหากพิจารณาถึงประสิทธิภาพในแต่ละระดับก็พบว่า มีค่าประสิทธิภาพที่ใกล้เคียงด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 4.1.3 การเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพภายใต้ข้อสมมติ CRS และ VRS
ที่มา : จากการคำนวณ

แต่อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) และผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS) ทั้ง 2 ข้อสมมติสามารถใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพได้เหมือนกัน แต่ว่าข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) จะเหมาะสมกับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพที่หน่วยผลิตหรือหน่วยธุรกิจมีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ ในขณะที่ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS) จะเหมาะสมกับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพที่หน่วยผลิตหรือหน่วยธุรกิจมีการแข่งขันที่ไม่สมบูรณ์อย่างสมบูรณ์ และในกรณีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนนั้นเพื่อใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ และเพื่อส่งเสริมการออมเงินให้แก่สมาชิก โดยมีเป้าหมายในการยกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกและคนในครอบครัว โดยการดำเนินงานไม่ได้มีลักษณะของการแข่งขันเพื่อแสวงหาผลกำไร ดังนั้น การใช้วิธีวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS) จึงมีความเหมาะสมกว่า

4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ทำการศึกษาจากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มออมทรัพย์

เพื่อการผลิตว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ โดยความคิดเห็นจะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มีความสำคัญมากที่สุด มีความสำคัญมาก มีความสำคัญปานกลาง มีความสำคัญน้อย และมีความสำคัญน้อยที่สุด และยังได้แบ่งปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ออกเป็น 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยทางด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ (2) ปัจจัยทางด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ (3) ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการทางการเงินในกลุ่มออมทรัพย์ (4) ปัจจัยทางด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์ และ (5) ปัจจัยทางด้านการจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ของสมาชิก

4.2.1 ปัจจัยทางด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในส่วนของปัจจัยทางด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พบว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีใจเป็นกลาง และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกด้วยความเป็นธรรม มีความสำคัญมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60) รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ และเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55) คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52) มีการประชุมของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41) การจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อแถลงผลการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28) คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มาจากการเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98) และมีการกำหนดวาระและระยะเวลาการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86) ตามลำดับแสดงได้ดังตารางที่ 4.2.1

ตารางที่ 4.2.1 ปัจจัยทางด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ปัจจัยทางด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์	ระดับความสำคัญ		สรุปผล
	$\bar{X}$	SD	
1. คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มาจากการเลือกตั้ง	3.98	0.79	มาก
2. มีการกำหนดวาระและระยะเวลาการบริหารงาน ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ที่ชัดเจน	3.86	0.82	มาก
3. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ	4.28	0.55	มากที่สุด

คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ที่ชัดเจน			
4.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เป็นอย่างดี	4.52	0.52	มากที่สุด
5.มีการประชุมของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	4.41	0.56	มาก
6.จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อแถลงผลการดำเนินงาน	4.31	0.53	มาก
7.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ และเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวม	4.55	0.57	มากที่สุด
8.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีใจเป็นกลางและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกด้วยความเป็นธรรม	4.60	0.56	มากที่สุด
รวม	4.31	0.61	มาก

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : 1) ค่า $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

2) ค่า SD คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.2.2 ปัจจัยทางด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ปัจจัยทางด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ของกลุ่มออมทรัพย์	ระดับความสำคัญ		สรุปผล
	$\bar{X}$	SD	
1.สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์	4.51	0.53	มากที่สุด
2.สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์	4.55	0.52	มากที่สุด
3.สมาชิกต้องฝากเงินสัจจะสะสมเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอและต้องมีวินัยในการออมเงิน	4.72	0.50	มากที่สุด
4.สมาชิกผู้กู้ต้องส่งใช้เงินคืนตรงตามระยะเวลาที่กำหนด	4.80	0.49	มากที่สุด
5.สมาชิกมีสิทธิเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์	4.58	0.53	มากที่สุด
6.สมาชิกมีสิทธิเข้าร่วมการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของ			

กลุ่มออมทรัพย์และมีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการบริหาร กลุ่มให้เปิดประชุมสมัยวิสามัญได้	4.43	0.54	มาก
รวม	4.60	0.52	มากที่สุด

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : 1) ค่า $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

2) ค่า SD คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.2 ปัจจัยทางด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในส่วนของปัจจัยทางด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พบว่า สมาชิกผู้กู้ต้องส่งใช้เงินคืนตรงตามระยะเวลาที่กำหนดมีความสำคัญมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80) รองลงมาได้แก่ สมาชิกต้องฝากเงินสัจจะสะสมเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ และต้องมีวินัยในการออมเงิน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72) สมาชิกมีสิทธิเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58) สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55) สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51) และสมาชิกมีสิทธิเข้าร่วมการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของกลุ่มออมทรัพย์และมีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มให้เปิดประชุมสมัยวิสามัญได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43) ตามลำดับ แสดงได้ดังตารางที่ 4.2.2

4.2.3 ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการทางการเงินในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในส่วนของปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการทางการเงินในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พบว่า การบริหารจัดการทางการเงินเป็นไปอย่างเปิดเผยโดยที่สมาชิกกลุ่มสามารถตรวจสอบได้มีความสำคัญมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51) รองลงมาได้แก่ มีการรายงานสถานะทางการเงินให้คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มทราบอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01) มีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78) มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องและครบถ้วนตามหลักบัญชี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55) และมีการนำเงินฝากสัจจะสะสมที่ได้รับจากสมาชิกไปฝากธนาคารเป็นประจำทุกเดือน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58) ตามลำดับ แสดงได้ดังตารางที่ 4.2.3

ตารางที่ 4.2.3 ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการทางการเงินในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการทางการเงิน ในกลุ่มออมทรัพย์	ระดับความสำคัญ		สรุปผล
	$\bar{X}$	SD	
1.มีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	3.78	0.86	มาก

2.มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องและครบถ้วนตามหลักบัญชี	3.69	0.97	มาก
3.มีการนำเงินฝากสัจจะสะสมที่ได้รับจากสมาชิกไปฝากธนาคารเป็นประจำทุกเดือน	3.58	0.95	มาก
4.มีการรายงานสถานะทางการเงินให้คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มทราบอย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.86	มาก
5. การบริหารจัดการทางการเงินเป็นไปอย่างเปิดเผยโดยที่สมาชิกกลุ่มสามารถตรวจสอบได้	4.51	0.51	มากที่สุด
รวม	3.91	0.83	มาก

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : 1) ค่า $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

2) ค่า SD คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.2.4 ปัจจัยทางด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ปัจจัยทางด้านการพัฒนาขีดความสามารถ ของกลุ่มออมทรัพย์	ระดับความสำคัญ		สรุปผล
	$\bar{X}$	SD	
1.กลุ่มออมทรัพย์มีการสร้างเครือข่ายกิจกรรมโดยเน้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงธุรกิจ ด้านการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตในชุมชน	4.71	0.51	มากที่สุด
2.กลุ่มออมทรัพย์มีการดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆ ร่วมด้วย	4.60	0.56	มากที่สุด
3.มีการเชื่อมโยงแหล่งเงินทุนทั้งภายในและภายนอกชุมชน	4.56	0.58	มากที่สุด
4.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ได้รับการอบรมสัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม	4.32	0.72	มาก
5.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มออมทรัพย์หรือเครือข่ายอื่นๆ	3.95	0.89	มาก
6.มีการจัดอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก	4.51	0.51	มากที่สุด
7.มีการส่งเสริมกิจกรรมที่ใช้ฐานทรัพยากรภายในชุมชน	4.40	0.52	มาก
รวม	4.45	0.61	มากที่สุด

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : 1) ค่า $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

2) ค่า SD คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.4 ปัจจัยทางด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในส่วนของปัจจัยทางด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พบว่า กลุ่มออมทรัพย์มีการสร้างเครือข่ายกิจกรรมโดยเน้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงธุรกิจด้านการตลาด การสร้างมูลค่า เพิ่มของผลผลิตในชุมชนมีความสำคัญมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71) รองลงมาได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์มีการดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆ ร่วมด้วย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60) มีการเชื่อมโยงแหล่งเงินทุนทั้งภายในและภายนอกชุมชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56) มีการจัดอบรมศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51) มีการส่งเสริมกิจกรรมที่ใช้ฐานทรัพยากรภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40) คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ได้รับการอบรมสัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32) และคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มออมทรัพย์หรือเครือข่ายอื่นๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) ตามลำดับ แสดงได้ดังตารางที่ 4.2.4

4.2.5 ปัจจัยทางด้านการจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่ม

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในส่วนของปัจจัยทางด้านการจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่ม พบว่า กลุ่มออมทรัพย์มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกตามทุนเรือนหุ้นเป็นประจำทุกปีมีความสำคัญมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60) รองลงมาได้แก่ มีการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกผู้กู้เงินของกลุ่มเป็นประจำ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56) มีการจัดสรรทุนสาธารณประโยชน์ให้แก่สมาชิก เช่น เงินสงเคราะห์เกี่ยวกับการถึงแก่กรรมของสมาชิก ทุนการศึกษาบุตรของสมาชิก เป็นต้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52) และมีการจัดให้มีประกันชีวิตกลุ่มให้แก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38) ตามลำดับ แสดงได้ดังตารางที่ 4.2.5

ตารางที่ 4.2.5 ปัจจัยทางด้านการจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่ม

ปัจจัยทางด้านการจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ ของสมาชิกกลุ่ม	ระดับความสำคัญ		สรุปผล
	$\bar{X}$	SD	
1.มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกตามทุนเรือนหุ้นเป็นประจำทุกปี	4.60	0.51	มากที่สุด
2.มีการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกผู้กู้เงินของกลุ่มเป็นประจำ	4.56	0.53	มากที่สุด
3.มีการจัดสรรทุนสาธารณประโยชน์ให้แก่สมาชิก เช่น เงินสงเคราะห์เกี่ยวกับการถึงแก่กรรมของสมาชิก ทุนการศึกษาบุตรของสมาชิก เป็นต้น	4.52	0.53	มากที่สุด
4.มีการจัดให้มีประกันชีวิตกลุ่มให้แก่สมาชิก	4.38	0.67	มากที่สุด

รวม	4.52	0.56	มากที่สุด
-----	------	------	-----------

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : 1) ค่า $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

2) ค่า SD คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.6 เปรียบเทียบปัจจัยในแต่ละด้านที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยทางด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์มีความสำคัญที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 รองลงมาได้แก่ ปัจจัยทางด้านการจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ของสมาชิกมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก และด้านการบริหารจัดการทางการเงินในกลุ่มออมทรัพย์มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52, 4.45, 4.31 และ 3.91 ตามลำดับ แสดงได้ดังตารางที่ 4.2.6

ตารางที่ 4.2.6 ปัจจัยในแต่ละด้านที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ปัจจัยทางด้านต่างๆ	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
1.โครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์	4.31	มีความสำคัญมาก
2.สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์	4.60	มีความสำคัญมากที่สุด
3.การบริหารจัดการทางการเงินในกลุ่มออมทรัพย์	3.91	มีความสำคัญมาก
4.การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์	4.45	มีความสำคัญมาก
5.การจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ของสมาชิก	4.52	มีความสำคัญมากที่สุด

ที่มา : จากการคำนวณ

4.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ถึงแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จะทำการวิเคราะห์สวอต (SWOT Analysis) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) โดยจะทำการวิเคราะห์ในด้านคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ ด้านสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ ด้านการเงินของกลุ่มออมทรัพย์

ตารางที่ 4.3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ด้านคณะกรรมการบริหาร
กลุ่มออมทรัพย์

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1.คณะกรรมการมีวิสัยทัศน์ มีความพร้อมและกล้าตัดสินใจในการทำงาน 2.คณะกรรมการทำงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 3.คณะกรรมการมีการประชุมร่วมกันทุกเดือน 4.คณะกรรมการปฏิบัติตามระเบียบและบังคับของกลุ่มออมทรัพย์อย่างเคร่งครัด 5.มีเงินทุนสำหรับให้คณะกรรมการเดินทางไปอบรม/ศึกษาดูงาน 6.มีการประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมาออมเงินอย่างสม่ำเสมอ	1.คณะกรรมการยังขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี 2.คณะกรรมการมีการจัดทำบัญชีที่ไม่ละเอียด ทำให้เงินสูญหาย 3.ขาดความร่วมมือและติดต่อสื่อสารกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม
โอกาส	อุปสรรค
1.ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกให้สามารถศึกษาดูงานและฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ได้ทั่วประเทศ 2.มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนคอยส่งเสริมและสนับสนุน	1.การเมืองท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกแบ่งพรรคแบ่งพวก 2.ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลกระทบต่อรายได้ของคณะกรรมการ จึงเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

ที่มา : จากการประชุมแบบมีส่วนร่วม

จากผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ด้านคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.3.1 พบว่า คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์มีจุดแข็งในเรื่องของการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน มีความพร้อมและกล้าตัดสินใจในการทำงาน มีความเสียสละ ทำงานอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และมีการปฏิบัติตามระเบียบและบังคับของกลุ่มออมทรัพย์อย่างเคร่งครัด มีการประชาสัมพันธ์ โดยกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมาออมเงินอย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็นเงินสัจจะสะสมหรือเงินสัจจะสะสมพิเศษ นอกจากนี้ กลุ่มออมทรัพย์ยังมีเงินทุนไว้ให้แก่คณะกรรมการบริหารกลุ่มเพื่อเดินทางไปอบรมศึกษาดูงานกลุ่มออมทรัพย์ได้ทั่วประเทศ ในส่วนของจุดอ่อนพบว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี มีการจัดทำบัญชีที่ไม่ละเอียด ทำให้เงินสูญหาย ตรวจสอบไม่ได้ อีกทั้งขาดความร่วมมือและติดต่อสื่อสารกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม ในส่วนของโอกาสนั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกลุ่มการเงินชุมชนที่ยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกอยู่เสมอ ทำให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มสามารถที่จะเดินทางไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ได้ทั่วประเทศ รวมไปถึงการมีหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชนคอยส่งเสริมและสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

ในส่วนของผู้ประกอบการนั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์บางแห่งยังมีการเมืองท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดอุปสรรคต่อการทำงานของคณะกรรมการ ทำให้เกิดความขัดแย้ง แยกแยะ แบ่งพรรคแบ่งพวกกันเกิดขึ้น นอกจากนี้ การที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ก็ส่งผลกระทบต่อรายได้ และความเป็นอยู่ของคณะกรรมการ คณะกรรมการจึงไม่มีแรงจูงใจในการบริหารงานได้อย่างเต็มที่

ตารางที่ 4.3.2 ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ด้านสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1.สมาชิกมีการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ 2.สมาชิกมีระเบียบวินัยในการชำระเงินกู้ 3.สมาชิกมีความสามัคคีกัน 4.สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม 5.สมาชิกมีความไว้วางใจในคณะกรรมการบริหารกลุ่ม 6.จำนวนสมาชิกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น	1.สมาชิกบางกลุ่มยังไม่เข้าใจระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ของกลุ่ม รวมถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม 2.สมาชิกมีการย้ายถิ่นฐาน 3.สมาชิกมีความต้องการใช้เงินมากกว่าการออม 4.ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้ำประกันเงินกู้
โอกาส	อุปสรรค
1.มีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์จากชุมชนให้ทุกคนเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม 2.กลุ่มออมทรัพย์มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก จึงเป็นสิ่งที่จูงใจที่ทำให้ทุกคนอยากเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม 3.มีการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด	1.สมาชิกมีรายได้น้อยซึ่งเป็นอุปสรรคในการออมเงิน 2.มีกลุ่มกองทุนต่างๆ ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นจำนวนมาก ทำให้สมาชิกมีความสับสนและมีการออกจากการเป็นสมาชิก

ที่มา : จากการประชุมแบบมีส่วนร่วม

จากผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ด้านสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.3.2 พบว่า สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มีจุดแข็งตรงที่สมาชิกมีการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเงินสัจจะสะสม หรือเงินสัจจะสะสมพิเศษ มีระเบียบวินัยในการชำระเงินกู้ ไม่หนีหนี้ โดยสมาชิกมีความไว้วางใจในคณะกรรมการในการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ อีกทั้งสมาชิกกลุ่มยังมีความสามัคคีกันตามวิถีชีวิตของคนในชุมชนชนบทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม ทำให้จำนวนสมาชิกของกลุ่มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากขึ้น ในส่วนของจุดอ่อนพบว่า สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่แล้วจะมีความต้องการกู้เงินมากกว่าการออม ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการที่สภาพเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะตกต่ำ อีกทั้งสมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้ำประกันเงินกู้ที่ถูกต้อง มีการย้ายถิ่นฐาน ทำให้จำนวนคนในกลุ่มลดลง รวมไปถึงการที่สมาชิกยังไม่เข้าใจถึงระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ของกลุ่ม วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม ทำให้ไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะสมาชิกที่ควรปฏิบัติ ในส่วนของโอกาสพบว่า มีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์จากชุมชนให้ทุกคนเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มออมทรัพย์เองก็ได้มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่ม จึงเป็นสิ่งที่จูงใจที่ทำให้ทุกคนอยากเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนสมาชิกกลุ่มมีการ

ประสานงานและร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ในส่วนของอุปสรรคนั้นก็คือ สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีรายได้น้อยซึ่งเป็นอุปสรรคในการออมเงินของกลุ่ม อีกทั้งในชุมชนยังมีกลุ่มหรือกองทุนต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งลักษณะคล้ายกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นจำนวนมาก จึงอาจทำให้สมาชิกเกิดความสับสนและมีการออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ตารางที่ 4.3.3 ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ด้านการเงินของกลุ่มออมทรัพย์

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1.สมาชิกสามารถกู้เงินได้โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ เพียงแต่ให้สมาชิกเป็นผู้ค้ำ 2.อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเงินกู้ในระบบ 3.มีการให้กู้เงินฉุกเฉินระยะสั้นแก่สมาชิกโดยไม่มีการคิดดอกเบี้ย 4.มีระเบียบและข้อบังคับของการเงินกลุ่ม และการกู้ยืมที่ชัดเจน เช่น การออม อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาในการออม และการกู้ 5.มีสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพ ให้สมาชิกกู้ยืม	1.การกู้เงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น ใช้ซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย ใช้เพื่อการบริโภค 2.สมาชิกไม่สามารถหาเงินมาชำระเงินกู้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ทำให้ต้องไปกู้เงินในระบบมาชำระเงินกู้แทน โดยมีลักษณะเป็นลูกโซ่ 3.สมาชิกที่ยื่นกู้มีการย้ายถิ่นฐาน หรือไปทำงานที่อื่นโดยไม่แจ้งคณะกรรมการกลุ่ม ทำให้ทวงหนี้ไม่ได้ 4.ระบบการจัดทำบัญชีไม่ละเอียด ทำให้เงินสูญหาย 5.มีผู้ต้องการกู้เป็นจำนวนมาก แต่ขาดคุณสมบัติ 6.มีการปล่อยเงินกู้เกินวงเงินที่ได้รับ
โอกาส	อุปสรรค
1.มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานในภาครัฐและเอกชนเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง 2.สามารถกู้หรือยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่างๆ เช่น กองทุนชุมชน ธนาคาร	1.ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลต่อรายได้ของสมาชิก ทำให้ไม่สามารถหาเงินมาชำระเงินกู้ได้

ที่มา : จากการประชุมแบบมีส่วนร่วม

จากผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์ด้านการเงินของกลุ่มออมทรัพย์ที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.3.3 พบว่า กลุ่มออมทรัพย์มีจุดแข็งตรงที่สมาชิกสามารถกู้เงินได้โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ ค้ำประกันวงเงินกู้เหมือนสถาบันการเงินทั่วไป เพียงแต่ให้สมาชิกเป็นผู้ค้ำ โดยมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าเงินกู้ในระบบ และยังมีมีการให้สมาชิกกู้เงินฉุกเฉินระยะสั้นไม่มีการคิดดอกเบี้ย อีกทั้งกลุ่มออมทรัพย์ยังมีระเบียบและข้อบังคับของการเงินกลุ่ม และการกู้ยืมที่ชัดเจน เช่น การออม อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาในการออม และการกู้ ตลอดจนการมีสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพให้สมาชิกกู้ยืมเงินอีกด้วย ในส่วนของจุดอ่อนนั้นพบว่า สมาชิกกลุ่มมีการใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ เช่น ใช้ซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย ใช้เพื่อการบริโภค อีกทั้งไม่สามารถหาเงินมาชำระเงินกู้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ทำให้ต้องไปกู้เงินในระบบมาชำระเงินกู้แทน โดยมีลักษณะเป็นลูกโซ่ ตลอดจน มีสมาชิกที่ยื่นกู้บางรายย้ายถิ่นฐาน หรือไปทำงานที่ต่างจังหวัดโดยไม่แจ้งคณะกรรมการกลุ่ม ทำให้ทวงหนี้ไม่ได้ นอกจากนี้ ระบบการจัดทำบัญชีการเงินไม่ละเอียด ทำให้เงินสูญหาย มีการปล่อยเงินกู้เกินวงเงินที่ได้รับ และมีผู้ต้องการกู้เป็นจำนวนมาก แต่ขาดคุณสมบัติ สำหรับโอกาสนั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์จะมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานในภาครัฐและเอกชนเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับ

การจัดทำบัญชีที่ถูกต้องอยู่เสมอ และยังสามารถกู้หรือยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่างๆ เช่น กองทุนชุมชน ธนาคาร เข้ามาบริหารจัดการกองทุนได้ ในส่วนของอุปสรรคนั้นพบว่า การที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ส่งผลทำให้รายได้ของสมาชิกตกต่ำลงไปด้วย ทำให้ไม่สามารถหาเงินมาชำระเงินกู้ได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ตลอดจนเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ที่กระจายในแต่ละอำเภอ จำนวน 282 กลุ่ม และจากผลการศึกษาถึงประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.15 รองลงมามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 15.63 ในขณะที่จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS) พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.18 และมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.49

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์พบว่า ปัจจัยทางด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ได้แก่ คณะกรรมการมีใจเป็นกลาง และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกด้วยความเป็นธรรม มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ และเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนร่วม ในส่วนของปัจจัยทางด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ ได้แก่ สมาชิกผู้กู้ต้องส่งใช้เงินคืนตรงตามระยะเวลาที่กำหนดมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาต้องฝากเงินสัจจะสะสมเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอและต้องมีส่วนร่วมในการออมเงิน รวมทั้งมีสิทธิที่จะเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ สำหรับปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการทางการเงินพบว่า การบริหารจัดการทางการเงินเป็นไปอย่างเปิดเผย โดยที่สมาชิกกลุ่มสามารถตรวจสอบได้มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาต้องมีการรายงานสถานะทางการเงินให้คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มทราบอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งต้องมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ในส่วนของปัจจัยทางด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์นั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์ต้องมีการสร้างเครือข่ายกิจกรรมโดยเน้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงธุรกิจ ด้านการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตในชุมชนมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือมีการดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆ ร่วมด้วย และมีการเชื่อมโยงแหล่งเงินทุนทั้งภายในและภายนอกชุมชน สำหรับปัจจัยทางด้านการจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มนั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกตามทุนเรือนหุ้นเป็นประจำทุกปีมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือมีการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกผู้กู้เงินของกลุ่มเป็นประจำ มีการจัดสรรทุน

สาธารณประโยชน์ให้แก่สมาชิก เช่น เงินสงเคราะห์เกี่ยวกับการถึงแก่กรรมของสมาชิกทุนการศึกษาบุตรของสมาชิก เป็นต้น

จากผลการวิเคราะห์ถึงแนวทางในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ด้านคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีจุดแข็งในเรื่องของการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน มีความพร้อมและกล้าตัดสินใจในการทำงาน มีความเสียสละ ทำงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีการปฏิบัติตามระเบียบและบังคับของกลุ่มออมทรัพย์อย่างเคร่งครัด มีการประชาสัมพันธ์ โดยกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมาออมเงินอย่างสม่ำเสมอ ในส่วนของจุดอ่อนพบว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี มีการจัดทำบัญชีที่ไม่ละเอียด ทำให้เงินสูญหาย ตรวจสอบไม่ได้ อีกทั้งขาดความร่วมมือและติดต่อสื่อสารกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม ในส่วนของโอกาสนั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกลุ่มการเงินชุมชนที่ยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกอยู่เสมอ ทำให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มสามารถที่จะเดินทางไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ได้ทั่วประเทศ รวมไปถึงการมีหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชนคอยส่งเสริมและสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา และในส่วนของอุปสรรคนั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์บางแห่งยังมีการเมืองท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดอุปสรรคต่อการทำงานของคณะกรรมการ ทำให้เกิดความขัดแย้งแตกแยก แบ่งพรรคแบ่งพวกกันเกิดขึ้น นอกจากนี้ การที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบันก็ส่งผลกระทบต่อรายได้ และความเป็นอยู่ของคณะกรรมการ คณะกรรมการจึงไม่มีแรงจูงใจในการบริหารงานได้อย่างเต็มที่

ด้านสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ พบว่า สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มีจุดแข็งตรงที่สมาชิกมีการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ มีระเบียบวินัยในการชำระเงินกู้ ในส่วนของจุดอ่อนพบว่า สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่แล้วจะมีความต้องการกู้เงินมากกว่าการออม อีกทั้งสมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้าประกันเงินกู้ที่ถูกต้อง มีการย้ายถิ่นฐาน ทำให้จำนวนคนในกลุ่มลดลง ในส่วนของโอกาสพบว่า มีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์จากชุมชนให้ทุกคนเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มออมทรัพย์เองก็ได้มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่ม จึงเป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้ทุกคนอยากเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม และในส่วนของอุปสรรคนั้นก็คือ สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีรายได้น้อยซึ่งเป็นอุปสรรคในการออมเงินของกลุ่ม อีกทั้งในชุมชนยังมีกลุ่มหรือกองทุนต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งลักษณะคล้ายกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นจำนวนมาก จึงอาจทำให้สมาชิกเกิดความสับสนและมีการออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ด้านการเงินของกลุ่มออมทรัพย์ พบว่า กลุ่มออมทรัพย์มีจุดแข็งตรงที่สมาชิกสามารถกู้เงินได้โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันวงเงินกู้เหมือนสถาบันการเงินทั่วไป เพียงแต่ให้สมาชิกเป็นผู้ค้ำ โดยมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าเงินกู้ธนาคาร ทลอดจนการมีสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพให้สมาชิกกู้ยืมเงินอีกด้วย ในส่วนของจุดอ่อนนั้นพบว่า สมาชิกกลุ่มมีการใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ อีกทั้งไม่สามารถหาเงินมาชำระเงินกู้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ทำให้ต้องไปกู้เงินนอกระบบมาชำระเงินกู้แทน โดยมีลักษณะเป็นลูกโซ่ ตลอดจนการที่สมาชิกที่ยื่นกู้บางรายย้ายถิ่นฐาน หรือไปทำงานที่ต่างจังหวัดโดยไม่แจ้งคณะกรรมการกลุ่ม ทำให้ทวงหนี้ไม่ได้ สำหรับโอกาสนั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์จะมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานในภาครัฐและเอกชนเข้ามาให้ความรู้

เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องอยู่เสมอ และยังสามารถกู้หรือยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่างๆ ได้ และ ในส่วนของอุปสรรคนั้นพบว่า การที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ส่งผลทำให้รายได้ของสมาชิกตกต่ำลงไปด้วย ทำให้ไม่สามารถหาเงินมาชำระเงินกู้ได้

5.2 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS) พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่ยังมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย จำนวน 108 กลุ่ม จากกลุ่มออมทรัพย์ตัวอย่างทั้งหมด 288 กลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นยังขาดการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของอารีย์ เชื้อเมืองพาน (2555) ที่พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่นั้นยังขาดการบริหารจัดการที่ดี โดยปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ สมาชิกกลุ่ม และหน่วยงานภาครัฐที่คอยให้การสนับสนุนกลุ่มออมทรัพย์ แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มออมทรัพย์บางแห่งก็มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง มีจุดแข็งในด้านต่างๆ ที่สามารถยกระดับการพัฒนาคุณภาพให้ประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า จุดแข็งอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดีก็คือ การที่มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน มีความพร้อมและกล้าตัดสินใจในการทำงาน มีความเสียสละ ทำงานอย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแต่ละกลุ่มจึงควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพื่อพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าไปให้ความรู้ในเรื่องของระบบการจัดทำบัญชีการเงินที่มีความละเอียด และถูกต้องตามหลักบัญชี และส่งเสริมให้คณะกรรมการเดินทางไปศึกษาดูงานหรืออบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการ หากคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีความเข้มแข็งก็จะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานกลุ่มดีขึ้น สามารถที่จะดึงดูดคนในชุมชนให้เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มได้เพิ่มมากขึ้น สามารถประสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้แก่สมาชิก ทำให้กลุ่มออมทรัพย์มีความเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังสามารถพึ่งพาตนเองและเป็นที่พึ่งพิงของคนในชุมชนในแง่ของการเป็นแหล่งเงินทุนให้กับคนในชุมชน

บรรณานุกรม

- กิ่งแก้ว อินทว้าง. การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาชุมชน, 2532.
- ธีระชน สุขประเสริฐ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตเทศบาลตำบลลานกระบือ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล. หนี้สินของเกษตรกรในชนบทไทย. [online]. 2551. แหล่งที่มา : www.km.nida.ac.th/home/images/pdf/7-1.pdf. [7 มิถุนายน 2559].
- วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2522.
- สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. คริวเรือนสาหัสแบกหนี้ในระบบโซ่วผลสำรวจวิจัยเชิงพื้นที่ในระบบเป็นครั้งแรกหลายปี. [online]. 2559. แหล่งที่มา : <http://www.thaichamber.org/scripts/detail.asp?nNEWSID=13178>. [8 มิถุนายน 2559].
- สุคนธ์ ชูทิพย์. การวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. ตลาดทุน : แหล่งเงินทุนของระบบการเงินระดับฐานราก. [online]. 2555. แหล่งที่มา : www.sec.or.th/TH/MarketDevelopment/Documents/marketdev_microfinance.pdf. [9 มิถุนายน 2559].
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์. ฐานข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. [online]. 2559. แหล่งที่มา : http://phetchabun.cdd.go.th/home/index.php?option=com_content&view=article&id=390:sde&catid=71:2012-05-21-11-29-36&Itemid=66. [9 มิถุนายน 2559].
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. การออมกับเศรษฐกิจพอเพียง. [online]. 2558. แหล่งที่มา : www.fpo.go.th/S-I/Source/Training/training3/training3_1/training3_1_8.htm. [8 มิถุนายน 2559].
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2556. [online]. 2557. แหล่งที่มา : www.service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/socioSum56-1.pdf. [8 มิถุนายน 2559].
- อารีย์ เชื้อเมืองพาน. ประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ของกลุ่มออมทรัพย์ในเขตภาคเหนือตอนบน. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2554.

- อารีย์ เชื้อเมืองพาน. การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2555.
- อารีย์ เชื้อเมืองพาน, อารี วิบูลย์พงศ์, เยาวเรศ เขาวนพูนผล และทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์. **ประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ในเขตภาคเหนือตอนบน.** วารสารเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 16(กรกฎาคม-ธันวาคม) 2555) : 30-46.
- Charnes, A., & Cooper, W.W., & Rhodes, E. . **Measuring the efficiency of decision making units.** European Journal of Operational Research, 2(6), pp. 429-444. 1978.
- Coelli, T; Rao, D.S.Prasada and Battese, George E. . **An Introduction to Efficiency and Productivity Analysis.** Boston : Kluwer Academic Publishers, 1997.
- Dorwin Cartwright and Alvin Zander. **Group Dynamics: Research and Theory.** Third Edition Edited. London : Tavistock Publications, 1968.
- Haslem, J.A.;C.A.Scheraga, and J.P. Bedingfield. “**DEA Efficiency Profiles of U.S.Banks Operating Internationally**”. Internaltion Review of Economics and Finance. 8: 165-182, 1999.
- Yamane, Taro. **Statistics : An Introductory Analysis.** Third editio. Newyork : Harper and Row Publication, 1973.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเลขที่.....
สำหรับผู้วิจัย ☐☐

แบบสอบถามโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวทาง

เศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์

คำอธิบาย

1. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้สำรวจการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ต่อไป

2. แบบสอบถาม 1 ชุด มีทั้งหมด 4 ตอน ใช้สำรวจข้อมูลจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 1 กลุ่ม ประกอบได้ด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มออมทรัพย์

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการบริหารจัดการ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มออมทรัพย์

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1.1 ชื่อกลุ่มออมทรัพย์.....

1.2 สถานที่ตั้งกลุ่ม บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

1.3 ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ.....หรือ จำนวนปีที่ก่อตั้ง.....ปี

1.4 จำนวนสมาชิกในกลุ่ม.....คน

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการบริหารจัดการ

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ปี)	
	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
1.เงินฝากสะสมหรือหุ้น		
2.เงินฝากสะสมพิเศษ		
3.เงินรายได้จากค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ดอกเบี้ย		
4.เงินอุดหนุนจากส่วนราชการและองค์กรอื่นๆ		
5.เงินให้สมาชิกกู้ยืม		

6.ค่าใช้จ่ายรวม		
-----------------	--	--

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ เพื่อแสดงความคิดเห็นในแต่ละระดับ

โดยที่ 5 = มีความสำคัญมากที่สุด 4 = มีความสำคัญมาก 3 = มีความสำคัญปานกลาง
2 = มีความสำคัญน้อย 1 = มีความสำคัญน้อยที่สุด

รายการ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์					
1.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มาจากการเลือกตั้ง					
2.มีการกำหนดวาระและระยะเวลาการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ที่ชัดเจน					
3.มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ที่ชัดเจน					
4.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เป็นอย่างดี					
5.มีการประชุมของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ					

รายการ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6.จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อแสดงผลการดำเนินงาน					
7.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ และเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวม					
8.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีใจเป็นกลาง และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกด้วยความเป็นธรรม					
ด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ของกลุ่มออมทรัพย์					
1.สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์					
2.สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์					
3.สมาชิกต้องฝากเงินสัจจะสะสมเป็นประจำ					

อย่างสม่ำเสมอ และต้องมีวินัยในการออมเงิน					
4.สมาชิกผู้กู้ต้องส่งใช้เงินคืนตรงตามระยะเวลาที่กำหนด					
5.สมาชิกมีสิทธิเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์					
6.สมาชิกมีสิทธิเข้าร่วมการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของกลุ่มออมทรัพย์และมีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มให้เปิดประชุมสมัชชาสามัญได้					
ด้านการบริหารจัดการทางการเงินในกลุ่มออมทรัพย์					
1.มีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน					
2.มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องและครบถ้วนตามหลักบัญชี					
3.มีการนำเงินฝากสัจจะสะสมที่ได้รับจากสมาชิกไปฝากธนาคารเป็นประจำทุกเดือน					

รายการ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
4.มีการรายงานสถานะทางการเงินให้คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มทราบอย่างสม่ำเสมอ					
5. การบริหารจัดการทางการเงินเป็นไปอย่างเปิดเผยโดยที่สมาชิกกลุ่มสามารถตรวจสอบได้					
ด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์					
1.กลุ่มออมทรัพย์มีการสร้างเครือข่ายกิจกรรมโดยเน้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงธุรกิจ ด้านการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตในชุมชน					
2.กลุ่มออมทรัพย์มีการดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆ ร่วมด้วย					
3.มีการเชื่อมโยงแหล่งเงินทุนทั้งภายในและภายนอกชุมชน					
4.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ได้รับการอบรมสัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม					
5.คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์มีการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มออมทรัพย์หรือเครือข่ายอื่นๆ					
6.มีการจัดอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก					

7.มีการส่งเสริมกิจกรรมที่ใช้ฐานทรัพยากรภายในชุมชน					
---	--	--	--	--	--

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัตินักวิจัย

หัวหน้าโครงการ

1. ชื่อ – นามสกุล นายสุพิชชา โชติกำจร
MR.SUPITCHA CHOTIKHAMJORN
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 1559900036909
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
โทรศัพท์ : 056717100 ต่อ 1904
email : supitcha_ch@hotmail.com
5. ประวัติการศึกษา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
คณิตศาสตร์ และสถิติเพื่อการวิจัย

ผู้ร่วมโครงการ

1. ชื่อ – นามสกุล นายบวรลักษณ์ เงินมา
MR. BOVORNLUK NGERNMA

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 1669700002465

3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก

สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

โทรศัพท์ : 056717100 ต่อ 1904

email : best23123@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

บัญชีมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
การเงินและการธนาคาร